

การศึกษาศาภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

อาทนี บุญวงศ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

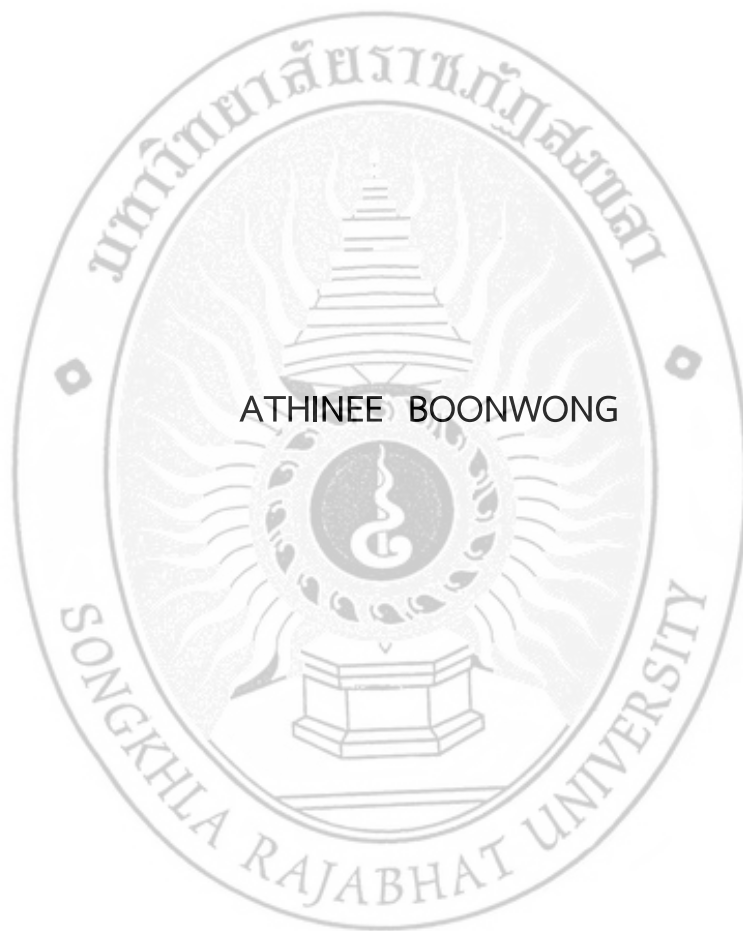
การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

INDEPENDENT STUDY

THE STUDY OF THE OPERATING CONDITIONS IN THE DUAL VOCATIONAL
TRAINING OF PHATTHALUNG TECHNICAL COLLEGE

ATHINEE BOONWONG

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2023

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อการค้นคว้าอิสระ การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
THE STUDY OF THE OPERATING CONDITIONS IN THE DUAL
VOCATIONAL TRAINING OF PHATTHALUNG COLLEGE

ผู้วิจัย นางสาวอาทินี บุญวงศ์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาเห็นชอบโดย

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย)

..... ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(อาจารย์ ดร.ตรัยภูมินทร์ ตริตรีศวรร)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองการค้นคว้าอิสระแล้ว

..... รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนเรศ อากาศสุวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(1)

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
ผู้วิจัย	นางสาวอาทินี บุญวงศ์ ปีการศึกษา 2566
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง 2) เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา 3) รวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 125 คน และผู้แทนสถานประกอบการ จำนวน 56 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 181 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสถานภาพของครูและผู้แทนสถานประกอบการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ตามความคิดเห็นของครูและผู้แทนสถานประกอบการที่มีประสบการณ์ทำงานทวิภาคีต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สถานภาพและสาขาวิชาที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 3) ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ตามความคิดเห็นของครูและผู้แทนสถานประกอบการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแผนงาน สำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน ประชุมหารือในการจัดสรรงบประมาณ ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมในการฝึกอาชีพ ส่งเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุกและวางแผนระยะยาว

คำสำคัญ: สภาพการดำเนินงาน, การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, ผู้แทนสถานประกอบการ

Independent Study Title	The Study of the Operating Conditions in the Dual Vocational Training of Phatthalung Technical College
Researcher	Miss Athinee Boonwong Academic Year: 2023
Degree	Master of Education Program in Education Administration
Advisor	Assistant Professor Dr. Rujirapan Kongchuay

Abstract

The objectives of this independent study were 1) Study of the operating conditions in the Dual Vocational Training of Phatthalung Technical College, 2) Compare the operating conditions in the Dual Vocational Training of Phatthalung Technical College; classified by status, working experience in the Dual Vocation Training, and program, and 3) Gather problems and solutions to the operating conditions in the Dual Vocational Training of Phatthalung Technical College. The sample group was a total of 181 people, consisting of 125 teachers at Phatthalung Technical College and 56 representatives of establishments. The research tool used was a 5-Rating scale questionnaire with a reliability value of 0.96. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, standard deviation, T-test, and one-way analysis of variance (One – Way ANOVA).

The results showed that 1) The operating conditions in the Dual Vocational Training of Phatthalung Technical College, in both a whole and individual aspects, were at a high level. 2) The comparison of the operating conditions in the Dual Vocational Training of Phatthalung Technical College, according to the opinions of teachers and representatives of the establishments with different working experience in the Dual Vocation Training, was no different in a whole aspect. In different statuses and programs, there were difference in both whole and individual aspects with statistical significance at the level of .001. 3) Problems and solutions of the operating conditions in the Dual Vocational Training of Phatthalung Technical College, according to the opinions of teachers and representatives of the establishments, were found that: school administrators should specify plans, explore the needs of the labor market, have a meeting to discuss the budget allocation, improve and develop the competency courses to meet the vocational qualification standards, provide teaching materials that focus on innovation in training, promote the skills for students to use creativity, and create more networks in both the public and private sectors using proactive strategies and long-term planning.

Keywords: Operating condition, Dual Vocational Training, Representative of the establishment

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาแนะนำให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการและตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และอาจารย์ ดร.ตรัยภูมิมนตรี ตรีตรีศวรร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อผิดพลาดบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ทั้งหลายทั้งปวง และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จกมล บัวแก้ว อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นายฐิติปกรณ ภคกุล รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง และนายเอกไชย นวลยัง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง คณะครูและผู้แทนสถานประกอบการ ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทดลองใช้เครื่องมือ และมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บุคลากรสำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ งานบัณฑิตศึกษา และกัลยาณมิตรทุกท่าน ซึ่งไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่บิดามารดา ครูอาจารย์ ที่ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ให้สำเร็จด้วยดี

อาทิตี บุญวงศ์
พฤษภาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การบริหารการศึกษา	10
การจัดการอาชีวศึกษา	13
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	24
สภาพทั่วไปของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
แบบแผนการวิจัย	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	77
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	104
สรุปผลการวิจัย	104
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	123
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	125
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	129
ภาคผนวก ง การหาคุนภาพเครื่องมือ	137
ประวัติผู้วิจัย	147

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนบุคลากรในสถานศึกษา จำแนกตามประเภทของบุคลากรและเพศ ปีงบประมาณ 2566	58
2 จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำแนกตามระดับชั้น	59
3 จำนวนสถานที่ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ผู้เรียนระบบทวิภาคีภาคเรียนที่ 1/2566	61
4 จำนวนนักเรียนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ภาคเรียนที่ 1/2566	61
5 จำนวนนักเรียนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. ภาคเรียนที่ 1/2566	61
6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
7 แบบแผนการวิจัย	76
8 จำนวนและร้อยละของครูและผู้แทนสถานประกอบการจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ..	82
9 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็น ต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย เทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้าน	83
10 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็น ต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัย เทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารจัดการ จำแนกเป็นรายข้อ	84
11 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็น ต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย เทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อ	85
12 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็น ต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย เทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ	87
13 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็น ต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย เทคนิคพัทลุง ด้านความร่วมมือ จำแนกเป็นรายข้อ	89
14 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและ รายด้าน	91
15 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทวิภาคี โดยภาพรวมและรายด้าน	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16	เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา 93
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวมและรายด้าน 95
18	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารจัดการ จำแนก ตามสาขาวิชา 96
19	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร จำแนก ตามสาขาวิชา 97
20	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามสาขาวิชา 98
21	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านความร่วมมือ จำแนกตาม สาขาวิชา 99
22	ความถี่ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง 100
23	ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 138
24	ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง 139
25	ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง 145
26	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง 146

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยมีเป้าหมายให้สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น อัตราการมีงานทำภายใน 1 ปี ของผู้จบอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 100 สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา 70:30 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 7) การพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัยที่ผ่านมามีความพยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมการเรียน รวมถึงการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษาเป็นอิสระควบคู่กัน มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมภาคีการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา และการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษาในหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการศึกษาทวิภาคี สหกิจศึกษา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565: 121) การยกระดับการอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอาชีพผู้ประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษาสายปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดงาน มีงานทำและมีรายได้ตามสมรรถนะ และเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565: 126)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทบัญญัติไว้ในหมวดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา ไว้ในหมวด 3 เรื่องของระบบการศึกษา มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 34 คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 24-26)

สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ในส่วนที่เป็นการจัดการอาชีวศึกษา หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษา ในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2551: 3)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดนโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ 2566 โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สมรรถนะสูงเพื่อการพัฒนาประเทศ ภายใต้แนวคิด ประเทศไทยมั่นคง ร่ำรวย ด้วยมืออาชิวะ การยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นนโยบายเร่งด่วน ขยายและยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (มุ่งเป้าทวิภาคี ร้อยละ 50) พัฒนาและสร้างแรงจูงใจในการทำความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคุณภาพสูงและการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงให้ตอบโจทย์ประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2566: 2)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นวิธีการจัดการศึกษาวิชาชีพแนวทางหนึ่งที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถจัดการศึกษาหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ โดยเน้นการเรียนรู้อุปการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงานตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพตามความสนใจและโอกาสของตน ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบันสถานศึกษา หน่วยงาน สถานประกอบการและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562: 1)

มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร เป็นการกำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมใน

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการจัดทำแผนการเรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรม การจัดกิจกรรม การจัดทำโครงการหรือโครงการวิชาชีพ และด้านความร่วมมือ เป็นการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหารจัดการเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และส่งผลไปยังผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2563: 1)

ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงที่ผ่านมาพบว่า สถานประกอบการในจังหวัดพัทลุงมีจำนวนไม่เพียงพอกับสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี เนื่องจากสถานประกอบการมีขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจครอบครัว ทำให้ขาดความร่วมมือเมื่อวิทยาลัยจัดประชุมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี สถานประกอบการบางแห่งไม่ได้เข้าร่วมจัดทำแผนงาน โครงการ แผนการเรียนในระยะเวลาที่กำหนด สถานประกอบการที่มีสมรรถนะครบถ้วนตามหลักสูตรมีจำนวนน้อย ถ้าเป็นสถานประกอบการต่างจังหวัดต้องใช้ระยะเวลา งบประมาณในการเดินทางคุณภาพของผู้เรียนมีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ ผู้เรียน ผู้ปกครองมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับระเบียบวินัย ข้อบังคับ ของสถานประกอบการ สถานศึกษามีครุภัณฑ์ วัสดุฝึกไม่เพียงพอในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนออกฝึกอาชีพ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ งบประมาณในการนิเทศ ติดตามผู้เรียนการฝึกอาชีพไม่เพียงพอ ครูฝึกในสถานประกอบการขาดทักษะด้านการวัดและประเมินผล กล่าวคือ สถานประกอบการให้คะแนนไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน ครูบางสาขาวิชาที่ยึดติดการจัดการเรียนรู้แบบเดิม (ในระบบ) อีกทั้งการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีทำให้ชั่วโมงการสอนของครูลดลง ส่งผลกระทบกับการเบิกค่าสอนเกินภาระโหลด รวมถึงนโยบายการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ยังไม่เด่นชัด ไม่มีการนำนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติอย่างแท้จริง (สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง, 2566: 37)

การดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทำให้ผู้เรียนได้นำความรู้และทักษะจากการเรียนในสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ส่งผลให้มีสมรรถนะในอาชีพ สามารถทำงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง เพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะหลัก สมรรถนะทั่วไป และสมรรถนะวิชาชีพ ที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงกำลังดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนในการยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเป็นหลักในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2566: 7) ดังนั้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการที่มีศักยภาพเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเกิดความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนากำลังคนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รองรับความต้องการ

กำลังคนในการพัฒนาประเทศ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจึงเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่กำหนดสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากความต้องการของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง มีดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพต่างกัน มีความแตกต่างกัน
2. สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทวิภาคีต่างกัน มีความแตกต่างกัน
3. สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชาต่างกัน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง มีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ครูในวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 185 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้แทนสถานประกอบการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก จำนวน 62 คน รวมประชากร จำนวนทั้งสิ้น 247 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ครูในวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 125 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้แทนสถานประกอบการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก จำนวน 56 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 181 คน

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan, 1970 (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถานภาพ โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของแต่ละสถานภาพ และสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานภาพด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ดังนี้

2.1.1 สถานภาพ

- 1) ครู
- 2) ผู้แทนสถานประกอบการ

2.1.2 ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5 ปีขึ้นไป

2.1.3 สาขาวิชา

- 1) สาขาวิชาช่างยนต์
- 2) สาขาวิชาช่างกลโรงงาน
- 3) สาขาวิชาการตลาด
- 4) สาขาวิชาการโรงแรม
- 5) สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
- 6) สาขาวิชาอื่น ๆ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ดังนี้

2.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

2.2.2 ด้านการบริหารหลักสูตร

2.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.2.4 ด้านความร่วมมือ

3. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

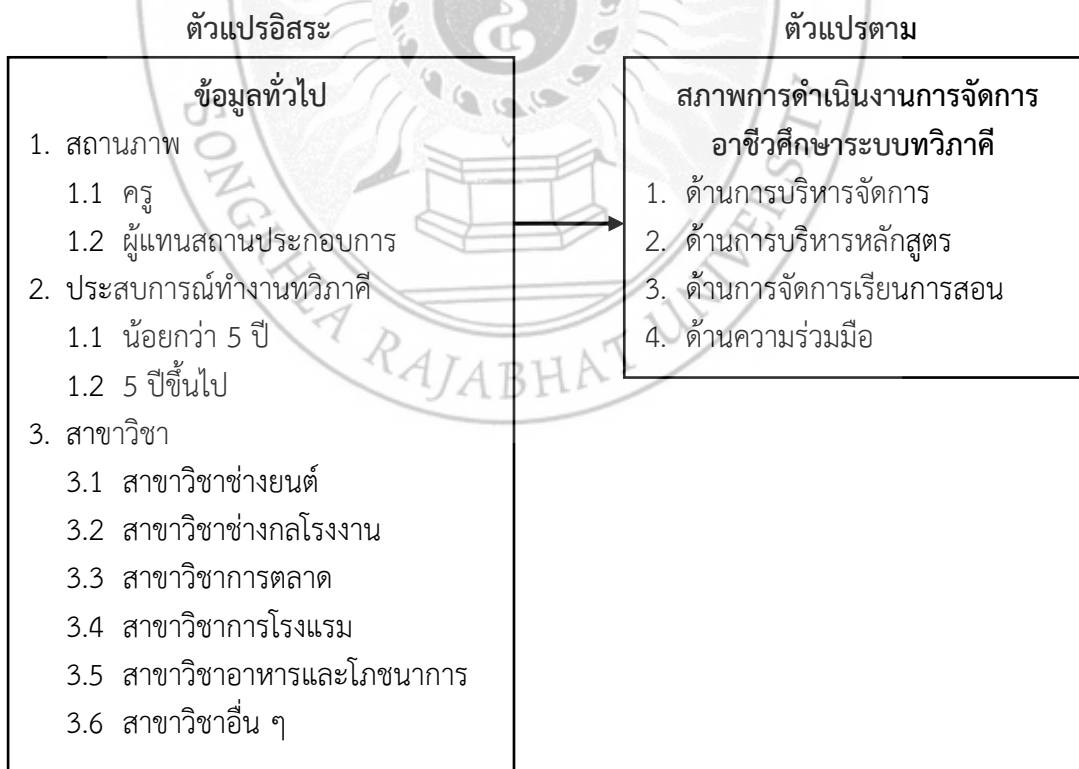
- 3.1 ด้านการบริหารจัดการ
- 3.2 ด้านการบริหารหลักสูตร
- 3.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3.4 ด้านความร่วมมือ

4. ขอบเขตระยะเวลา

1 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 – 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในเรื่องการจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการฝึกอาชีพ การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

2. สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการใน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านการบริหารหลักสูตร หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐานการศึกษา วิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน เน้นความร่วมมือกับสถานประกอบการ เน้นการปฏิบัติจริงให้สามารถนำรายวิชาชีพและรายวิชาในหมวดไปจัดการเรียนและการฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการจัดทำแผนการเรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรม การจัดกิจกรรม การจัดทำโครงการหรือโครงการวิชาชีพ

2.4 ด้านความร่วมมือ หมายถึง สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และส่งผลไปยังผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

3. ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่กำลังศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

4. ผู้แทนสถานประกอบการ หมายถึง ผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึก

5. ผู้บริหารสถานประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ทำงานที่กข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

6. ผู้ควบคุมการฝึก หมายถึง ผู้ที่สถานประกอบการมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ

7. ครูฝึก หมายความว่า บุคลากรที่อยู่ในสถานประกอบการที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึก ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด มีหน้าที่ฝึกอบรม หรือสอนงานให้แก่ นักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี ได้เรียนรู้ลักษณะวิธีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจกระบวนการทำงานให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ มีเทคนิควิธีสอนงานที่ถูกต้อง และสร้างลักษณะนิสัยการทำงานที่ดี ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนทำการวัดและประเมินผลในรายวิชาที่มีการฝึกอาชีพ

8. สถานภาพ หมายถึง ครู และผู้แทนสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

9. ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของบุคลากรที่เข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี น้อยกว่า 5 ปี หรือ 5 ปีขึ้นไป

10. สาขาวิชา หมายถึง สาขาที่มีการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ได้แก่ สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการโรงแรม สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

11. วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีการจัดการศึกษาในระบบ และระบบทวิภาคี ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้ การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

1. ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
2. ผู้บริหารใช้ในการวางแผน และพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง เพื่อให้สอดคล้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงในการพัฒนาประเทศ
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนการบริหารงานวิชาการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประมวลสรุปนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 กระบวนการบริหารการศึกษา
 - 1.3 การบริหารสถานศึกษา
2. การจัดการอาชีวศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการอาชีวศึกษา
 - 2.3 หลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษา
 - 2.4 การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ
 - 2.5 มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
 - 2.6 คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 3.1 หลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 3.2 ความเป็นมาของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 3.3 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551
 - 3.4 ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563
 - 3.5 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 3.6 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
4. สภาพทั่วไปของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

ซูติพงษ์ สุกปาน (2551: 8) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันทำกิจกรรมโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2551: 3) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ และใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

จรุณี เก้าเอี้ยน (2555: 5) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคม ในทุกด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และวัฒนธรรม

อรารณณ์ สมบูรณ์ (2557: 11) การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านการเรียน การสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดหาอาคารสถานที่และวัสดุ ครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการ หรือมาทำการสอนในสถานศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย

อรุณี ทองนพคุณ (2558: 9) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจเพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมมือของคณะบุคคลในการบริหารงานของสถานศึกษา โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนด โดยมีผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม กำกับติดตาม และร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. กระบวนการบริหารการศึกษา

กระบวนการบริหารการศึกษา เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการบริหารองค์การให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

เสนาะ ดีเยาว์ (2551: 13) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร (Management Process) เป็นสิ่งที่ระบุให้รู้ว่ากรอบของงานบริหาร หรือหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 หน้าที่ ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดขึ้นมาล่วงหน้าว่าเป็นอย่างไร และจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น หน้าที่ในการวางแผนจะต้องระบุผลงานที่ต้องการและหนทางที่จะทำให้ผลงานนั้น การวางแผนเป็นการตัดสินใจในปัจจุบันที่จะเลือกวิธีการกระทำเพื่อให้ได้ผลตามความต้องการในอนาคต ส่วนปัจจัยที่จะทำให้ได้ตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์อันอาจเกิดขึ้นในอนาคต

2) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดสรรทรัพยากรและการเตรียมกิจกรรมที่จะมอบหมายให้คนหรือกลุ่มคนดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดองค์การจึงเกี่ยวข้องกับ การกำหนดกิจกรรมและทรัพยากรซึ่งเท่ากับเป็นการทำแผนให้เกิดขึ้นจริงโดยการกำหนดงาน การมอบหมายงาน และการสนับสนุนบุคคลเหล่านั้นทางด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี

3) การนำ (Leading) คือ กระบวนการในการกระตุ้นส่งเสริมให้คนทำงานเพื่อบรรลุผลตามแผนงานที่กำหนดไว้ การนำเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ทำให้คนทำงานร่วมกันจะสำเร็จผลตามเป้าหมายขององค์การ กระบวนการนำนี้จะสร้างคนให้เกิดความผูกพันในงานส่งเสริมให้คนเต็มใจที่จะทำงาน และกระตุ้นให้คนทุ่มเทและอุทิศตัวเองให้กับงานจนได้ผลงานตามที่ต้องการ

4) การควบคุม (Controlling) คือ กระบวนการในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานและแก้ไขให้ได้ตามเป้าหมาย การควบคุมนี้จะทำให้ผู้บริหารรับผิดชอบในการติดตามความก้าวหน้าในงานกำกับดูแลการทำงานของผูปฏิบัติงาน ตลอดจนติดต่อสื่อสารกับผู้ปฏิบัติถึงผลการทำงานนั้น

พินทกา ธรรมสิทธิ์ (2554: 31) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการบริหารจะต้องมีองค์ประกอบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การวางแผน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การจัดบุคลากร
- 4) การอำนวยการ
- 5) การสั่งการ
- 6) การควบคุม
- 7) การประสานงาน

อนุกต์ คงทน (2556: 9) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษา จากหลักการบริหารทั่วไป 14 ข้อ ของ Fayol ทำให้ต่อมา Luther Gulick ได้นำมาปรับต่อยอดเป็นที่รู้จักกันดีในตัวย่อชื่อย่อที่ว่า “POSDCoRB” กลายเป็นคัมภีร์ของการจัดองค์การในต้นยุคของศาสตร์การบริหารซึ่งตัวอย่างแต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้

P - Plainning	หมายถึง	การวางแผน
O - Organizing	หมายถึง	การจัดองค์การ
S - Staffing	หมายถึง	การจัดคนเข้าทำงาน
D - Dirrecting	หมายถึง	การสั่งการ
Co - Coordinating	หมายถึง	ความร่วมมือ
R - Reporting	หมายถึง	การรายงาน

B - Budgeting หมายถึง งบประมาณ

อรุณี ทองนพคุณ (2558: 16) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่มีผลต่อการทำงานของกลุ่มคน เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามจุดประสงค์ของกลุ่มสำเร็จได้ โดยเริ่มต้นจากการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องกันไป

สัμμα รัตนธีย์ (2560: 94) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประยุกต์กระบวนการบริหารการศึกษาเข้ามาใช้ในวงการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจ กระบวนการบริหารการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการบริหารงานทุกระดับ

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา เป็นแนวทาง เทคนิค หรือวิธีการที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้

3. การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยมีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

สุนทร โคตรบรรเทา (2554: 2) กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การทำให้คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือการทำงานกับคนและโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

จิตติมา อัครธิพงษ์ (2561: 14) กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา

ทรงพล เจริญคำ (2562: 22) กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงระบบการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์และบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

2) มีเทคนิควิธีการในการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และการบริหารทั่วไป การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน กระบวนการ งานที่ทำควรมีระบบและมีความรอบคอบจึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี

3) มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใดควรมีการประเมินผลและติดตามผลเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่มีการประเมินผลจะช่วยให้พัฒนาสถานศึกษา

พรศิริ สังข์ทอง (2562: 23) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

โอลดา คงพระบาท (2564: 15) การบริหารการศึกษาต้องอาศัยการบริหารงานทุกส่วนไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่าย จะขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้ เพราะหากการบริหารงานขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การบริหารงานก็จะล้มเหลวไม่สามารถนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ เนื่องจากทุกฝ่ายมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การจัดการอาชีวศึกษา

1. ความหมายของการอาชีวศึกษา

นักวิชาการให้ความหมายคำว่า การอาชีวศึกษา (Vocational Education) ไว้ต่าง ๆ ดังนี้ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551: 2) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา ว่าเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

ณรงค์ ฤทธิเดช (2553: 16) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา คือการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนทั้งก่อนทำงาน และที่ทำงานแล้วโดยเน้นการเพิ่มสมรรถนะให้เพียงพอที่จะเข้าสู่อาชีพได้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งสามารถจัดได้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

ธีรวิมล บุญยโสภณ (2555: 5) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับอาชีพหนึ่ง หรือกลุ่มอาชีพหนึ่งโดยจัดกระบวนการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านทักษะหรือความชำนาญ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 65) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งไปทางช่างฝีมือ

พยุงค์ดิ์ จันทรสุนทร (2556: 28) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ สร้างแรงงาน และอาชีพของชาติ โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี นักเรียน นักศึกษาต้องรู้จริง (Solid Knowledge) มีการปฏิบัติ ได้จริง (Solid Practical) รวมทั้งเข้าใจชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Life Skill) เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาชีพโดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้ และสามารถประกอบอาชีพได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557: 1) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา คือ การศึกษา และฝึกอบรมเพื่อเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพอย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ชัดเจนเป็นการศึกษา และฝึกอบรมทั้งในระบบ นอกกระบวน และตามอัธยาศัย คือทั้งฝึกเริ่มต้นเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน และการศึกษาอบรมต่อเนื่องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรักษางาน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ศิริพรรณ ชุมนุม (2559: 18) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อหลอมบุคคลให้มีความสามารถ มีทักษะในงานอาชีพ สามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ถือว่าการอาชีวศึกษาเป็นงานสร้างชีวิต ทำให้บุคคลพึ่งตนเองได้ มีรายได้ มีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองทำได้ดีที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา คือ การจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ โดยมีคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม และสมรรถนะเพียงพอที่จะเข้าสู่อาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และตลาดแรงงานเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

2. ความสำคัญของการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) (2563: 11) ได้ให้ความสำคัญต่อการปรับทิศทางจัดการอาชีวศึกษาแนวใหม่ ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 โดยต้องเป็นการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นกระบวนการสร้างคุณภาพด้วยการพัฒนาสถานศึกษาให้มีศักยภาพและความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และสร้างกรอบความร่วมมือกับสถานประกอบการ และพันธมิตรอาชีวศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปฏิรูปการเรียนการสอนแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะฝีมือ ภายใต้สถานการณ์จริง เน้นการเรียนเป็นชิ้นงาน หรือโครงการที่สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน สร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งในการจัดการอาชีวศึกษา ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการ เพื่อเร่งผลิตกำลังคนให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 สามารถจัดในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบรวมกัน ดังนี้

1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกกระบวน การจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องของการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้บรรลุวัตถุประสงค์ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 10 กำหนดให้คํานึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจ จากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน

2) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

3) การมีส่วนร่วมชุมชน สังคมและสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

4) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

6) การระดมทรัพยากรทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคํานึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

7) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการพัฒนากำลังคนให้เข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยการสร้างคนที่มีฝีมือและทักษะสูง เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (ธีรวิฑูรย์ ชมใจ, 2554: 18-19) ได้สรุปหลักการจัดการอาชีวศึกษาว่า

1) อาชีวศึกษาสามารถพัฒนาคนให้เข้าสู่ตลาดแรงงาน

2) อาชีวศึกษาต้องใช้ความสามารถทางด้านการพัฒนาทักษะเพื่อให้มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ในตลาดแรงงาน

3) ไม่ควรจัดให้มีการพัฒนาทางด้านอาชีวศึกษาและสามัญศึกษาให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

4) อาชีวศึกษาเป็นฐานของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ

5) อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อการผลิตที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจเข้มแข็งและมีเอกภาพ

ในสังคม

6) อาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

7) อาชีวศึกษาต้องจัดให้สนองความต้องการกำลังคนของสังคมและประเทศชาติ

8) อาชีวศึกษามีการประเมินผลโดยใช้เศรษฐกิจเป็นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงความเป็นเลิศทางวิชาชีพ กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่การเป็นผู้นำในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ จัดทำสนองนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรอาชีวศึกษาทุกระดับ ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน กำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีพันธกิจที่สำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน กำลังคนสายอาชีพสู่สากล เป็นหน่วยงานสำคัญในการตอบสนองนโยบายการผลิตกำลังคนด้าน อาชีวศึกษาเพื่อสร้างกำลังคนของประเทศให้มีความรู้ ทักษะที่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย ตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต การศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และมีอิทธิพลต่อความมั่นคงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

สรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยมีพันธกิจ คือ การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพสู่สากล เป็นหน่วยงานสำคัญในการตอบสนองนโยบายการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาเพื่อสร้างกำลังคนของประเทศให้มีความรู้ ทักษะที่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย ตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพ โดยจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี โดยมีการใช้หลักสูตรที่อาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดตามประเภทวิชา

3. หลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และตามความเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ดังนั้นจะต้องมีการกำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ ซึ่งในเรื่องนี้มีความเห็นที่หลากหลายทั้งที่ในส่วนที่เป็นกฎหมายและแนวความคิดของนักวิชาการ นักบริหาร ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 18-19) ได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการผลิต และพัฒนากำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่ายนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1) สถานศึกษา ควรทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการในการใช้กำลังคน เน้นการพัฒนาความรู้และทักษะภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารได้ รวมทั้งความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศให้สามารถใช้งานได้ ขยายการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา เพื่อเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงโดยความร่วมมือกับ

สถานประกอบการ ซึ่งควรมีระยะเวลาการฝึกไม่น้อยกว่า 3 เดือน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และพร้อมที่จะทำงานได้จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจเรียนสายอาชีพให้มากขึ้นด้วยการแนะแนวตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ผลักดันให้มีการวัดผลโดยพิจารณาจากความสามารถในการปฏิบัติและคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น อีกทั้งพัฒนาสถาบันการศึกษาให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการเฉพาะทาง และร่วมกับสถานประกอบการในการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสถานประกอบการ

2) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน ในอนาคตร่วมกับผู้ใช้กำลังคนภาคเอกชนและภาครัฐ ให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ จัดให้มีกลไกประสานความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกระดับ และร่วมมือกันทุกระดับ คือ การสำรวจความต้องการกำลังคนของประเทศ การวางแผนการผลิต การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเส้นทางอาชีพและการทำงาน โดยจัดตั้งองค์กรกลางหรือคณะกรรมการระดับชาติเพื่อดูแลรับผิดชอบ สร้างค่านิยม และจูงใจให้ผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในสายอาชีพมากขึ้น โดยให้สามารถศึกษาต่อควบคู่กับการทำงานได้ จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกำลังคนให้เป็นระบบ ให้มีการแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้กำลังคน เร่งรัดให้มีระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดทำมาตรฐานอาชีพที่สามารถเชื่อมโยงโลกของการทำงาน และการศึกษาได้โดยการเทียบโอนประสบการณ์และความรู้ เร่งรัดปฏิรูปหลักสูตรสายอาชีพให้เป็นลักษณะที่ผู้ใช้เป็นผู้กำหนด และให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ปรับปรุงระเบียบกฎหมาย หรือวางมาตรการที่หลากหลายเพื่อจูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดการศึกษา และฝึกอบรมให้กับพนักงานหรือลูกจ้างให้มากขึ้น

3) สถานประกอบการควรให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การเป็นวิทยากร และเป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมเป็นเครือข่ายทางวิชาการ หรือศูนย์ฝึกร่วมในนิคมอุตสาหกรรมเพื่อเป็นแหล่งพัฒนากำลังคน ร่วมกับสถาบันการศึกษาร่วมสร้างงานและอาชีพใหม่ ๆ เพื่อรองรับผู้สำเร็จการศึกษาโดยพิจารณาให้คำตอบแทนตามความสามารถในการปฏิบัติงานมากกว่าวุฒิการศึกษา หรือปริญญาบัตร ร่วมวางแผนในการผลิตและพัฒนากำลังคน และมีส่วนร่วมในการแนะแนวอาชีพกับสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2551: 4) มาตรา 10 ระบุว่า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพจะต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญดังนี้

1) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจ จากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน

2) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียน และวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

3) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

- 4) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียน และระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของคุณคนเพื่อเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 5) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
- 6) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- 7) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562: 29) กล่าวว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชนและตลาดแรงงาน โดยต้องผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติที่ได้กำหนดให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีทักษะ ความรู้ และความสามารถที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยี รวมถึงมีระบบบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว ที่ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษาได้อย่างกว้างขวาง โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตร การจัดฝึกอาชีพและฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ สนับสนุนครุภัณฑ์การเรียนการสอนและการเตรียมความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาต่าง ๆ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมถึงมีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพผู้เรียนอาชีวศึกษาทุกคนก่อนสำเร็จการศึกษา โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทย มาพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีสมรรถนะสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระได้

4. การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2553: 8) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชาชีพให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ การอาชีวศึกษาจึงเป็นรากฐานอันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมเพราะความเจริญของประเทศต้องเริ่มจากพื้นฐานของการประกอบอาชีพ สร้างผลผลิต และรายได้ของประชาชน การจัดการอาชีวศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของ

คนและสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นโดยตัวชี้วัด คุณภาพของการอาชีวศึกษาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพ หรือสามารถทำงานได้จริง และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการและมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมตามที่สถานประกอบการต้องการ

อัจฉรา โพธิยานนท์ (2555: 5-6) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและการพัฒนาคุณภาพคน เพราะคุณภาพการศึกษาย่อมส่งผลต่อความรู้ความสามารถและศักยภาพ ได้แก่ สถิติปัญญาและความเป็นเลิศของมนุษย์ คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1) คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างและพัฒนาคน ทำให้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีการศึกษามีคุณภาพ จึงต้องสอดคล้องกับคุณลักษณะที่สร้างขึ้น การศึกษาจะพัฒนาคนให้สามารถมีปัญญาคิดเอง มีสติปัญญา และสามารถปรับตัวได้

2) คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการแข่งขันการสร้างคุณภาพและมาตรฐานสร้างความเป็นเลิศและความเข้มแข็งทางวิชาการต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ

3) คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นของประชาชน เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานจะทำให้ประชาชนทุกคนเชื่อมั่นได้ว่าลูกหลานที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานสูงจะมีคุณภาพ มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอในการทำงาน และประกอบอาชีพ

การจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ สถานศึกษาอาชีวศึกษาควรใช้กระบวนการประกันคุณภาพเพื่อทบทวนเป้าหมาย กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงาน โครงการ ตัวชี้วัดที่เหมาะสม โดยเน้นความร่วมมือ สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน สถานประกอบการ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ กำหนดเป้าหมายและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะต้องจัดการเรียนการสอนกับสถานประกอบการที่มีความพร้อมในทรัพยากรการบริหารที่มีมากกว่า ร่วมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีความรู้ทั้งทฤษฎี และเชี่ยวชาญในภาคปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติงานได้จริงและสามารถประกอบอาชีพอิสระได้

อนันท์ งามสะอาด (2555: 2-3) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพโดยร่วมมือกับสถานประกอบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกำลังคนระดับช่างฝีมือ ช่างเทคนิค และนักเทคโนโลยีสายปฏิบัติการ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพในการแข่งขันทางธุรกิจกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1) จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา มีการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในและจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยจัดทำรายงานประจำปีและเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายในวันที่ 30 พฤษภาคม ของทุกปี หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทำการประเมินคุณภาพภายในให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 กันยายนของทุกปี และนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไป ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพตามแผนการพัฒนาคคุณภาพของสถานศึกษาทุกปี และให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 3 ปี

4) สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ครอบคลุมสมรรถนะวิชาชีพทุกหลักสูตร และสาขาวิชาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น และเทคโนโลยี จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพ และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์แผนดำเนินการ กระบวนการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่ชุมชน และสังคม การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬาและนันทนาการ การบริหารและการจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร การเงินและงบประมาณของสถานศึกษา

5) การจัดการอาชีวศึกษาต้องให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการอาชีวศึกษา ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ คุณภาพการอาชีวศึกษาว่ามุ่งจัดการศึกษาวิชาชีพตามหลักสูตรสมรรถนะ และการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ให้เป็นพลเมืองและพลโลกตามความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา สถานศึกษาควรยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนนักศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการส่งเสริมสนับสนุน กำกับดูแล ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยคำนึงถึงมาตรฐานการอาชีวศึกษา

5. มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (2561: 1-3) จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 34 วรรคสอง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 17 กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้พิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรมวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีความรู้มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

1) ด้านความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงานโดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและ หรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีสุขภาวะที่ดี

3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติ และกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่นมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดใช้หลักสูตรฐาน สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงาน ต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

1) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือ กำหนดรายวิชาใหม่หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และความต้องการ ของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและ มีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน ตามหลักสูตรมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษาตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียน ของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอน รายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์

3) ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้เทคโนโลยี สารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

4) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนรวมทั้งการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ งานวิจัย สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตาม วัตถุประสงค์ และเผยแพร่สู่สาธารณชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่ามาตรฐานการอาชีวศึกษามี 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา 1) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

6. คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561: 13-14) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ใช้แนวทางในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

- 1) การดูแลและแนะแนวผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3) ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ
- 4) ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย

- 5) ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ
- 6) ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
- 7) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET)
- 8) การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- 1) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 1.1) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ
 - 1.2) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชา

เดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม

- 2) การจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.1) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ
 - 2.2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปใช้

ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 3 ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

- 1) ครูผู้สอน
 - 1.1) การจัดการเรียนการสอน
 - 1.2) การบริหารจัดการชั้นเรียน
 - 1.3) การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1) การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม
 - 2.2) การบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา

ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วม

- 1) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 2) การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน
- 3) การบริการชุมชนและจิตอาสา

ด้านที่ 5 ด้านปัจจัยพื้นฐาน

- 1) อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม
- 2) ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน
- 3) แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ
- 4) ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา
- 5) การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อาชีวศึกษามี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านที่ 3 ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่ 4 การมีส่วนร่วม และด้านที่ 5 ด้านปัจจัยพื้นฐาน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 18) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือกันของ 2 ฝ่าย จึงเป็นรูปแบบของการจัดอาชีวศึกษาที่อยู่ในลักษณะของความร่วมมือในที่นี้คือ เป็นลักษณะ 2 ฝ่าย ระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา ร่วมกันฝึกพนักงานให้มีคุณภาพ สถานที่โรงงาน (เน้นในการฝึกทักษะ) และในชั้นเรียน (เน้นในการเรียนด้านทฤษฎี) เป็นการจัดการศึกษาที่ให้ประโยชน์กับทุกฝ่ายทั้งต่อตัวนักเรียนเอง ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสถานประกอบการต่างก็ได้รับผลประโยชน์ องค์กรก็จะก้าวเดินอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความจำเป็นและต้องการผู้นำที่มีแนวความคิดที่ทันสมัย บูรณาการหลักในการบริหารองค์กรสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรก ด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และรัฐบาลประเทศเยอรมัน เริ่มเปิดการศึกษาหลักสูตรทวิภาคีหรือการเรียนระบบโรงเรียน-โรงงาน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2538 โดยรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2 และมีอายุไม่เกิน 25 ปี หลักสูตรช่างฝึกหัดนี้มีระยะเวลา 3 ปี แบ่งเป็นการฝึกฝีมือเบื้องต้น 1 ปี หลังจากนั้นจะมีการประเมินเพื่อรับสิทธิ์เข้าฝึกหัดในสถานประกอบการอีก 2 ปี โดยจะทำการฝึกสัปดาห์ละ 4 วัน และกลับมาเรียนวิชาภาคทฤษฎีที่สถาบันสัปดาห์ละ 1 วัน เมื่อครบหลักสูตรช่างฝึกหัดจะต้องทำการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยมีสถาบันและสถานประกอบการเป็นผู้ดำเนินการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรช่างชำนาญงาน เช่นเดียวกับระบบในประเทศเยอรมนี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551: 3) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการในเรื่อง การจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยที่ผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียน ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ โดยมีการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึก การวัดและประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี สายปฏิบัติการให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทักษะ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนา ตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้ความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 20) กล่าวว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษาใหม่เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะของคนในการประกอบอาชีพ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ต้องผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และมีความสามารถที่จะ ปฏิบัติงานได้ทันที ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ที่จบจากระบบการศึกษาแล้วยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ในทันที แต่ต้องไปอบรมหรือฝึกปฏิบัติงานจริง เพื่อการพัฒนาความรู้ให้เท่าทันกับเทคโนโลยีเพื่อลดความสูญเสียดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดแนวทางเป็นหลักการที่จะพัฒนาการอาชีวศึกษาว่าจะต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกงานและทำงานจริงในสถานประกอบการ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ขอให้สถานศึกษาการอาชีวศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเริ่มจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อครั้งที่มีสถานะเป็นกรมอาชีวศึกษา ได้ริเริ่มโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นโครงการนำร่องระหว่างปี พ.ศ. 2531-2533 ณ วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ จังหวัดสระบุรี โดยได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยผ่านองค์กร GTZ ผลการดำเนินงานปรากฏว่าได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 กรมอาชีวศึกษาจึงได้ประกาศใช้ระบบทวิภาคีในการจัดอาชีวศึกษาทั่วประเทศ โดยถือเป็นทางเลือกหนึ่งเพิ่มเติมในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษา สถานประกอบการ และจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ปีการศึกษา 2544 มีสถานศึกษาที่จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 224 แห่ง โดยมีสถานประกอบการเข้าร่วม 4,384 แห่ง มีนักเรียน นักศึกษา ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 33,132 คน มีสาขาวิชาที่เปิดสอนมากกว่า 60 สาขาวิชาชีพ

ต่อมาได้มีการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาให้สามารถจัดการศึกษา ด้านวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางตรงกับความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการมากขึ้น โดยความร่วมมือกับเครือข่ายอาชีวศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่เอื้อให้จัดอาชีวศึกษาแนวใหม่ได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรฝึกงานและประเมินสมรรถนะ ในปีงบประมาณ 2548 มีสถานประกอบการ เข้าร่วมจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี จำนวน 11,539 แห่ง มีนักเรียน นักศึกษา ในระบบทวิภาคี จำนวน 38,800 คน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 36) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลง ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลโดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2562: 31) กล่าวว่า แนวคิดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะประกอบด้วยผู้เข้าร่วมงาน 2 ฝ่าย คือ สถานประกอบการ และสถาบันการอาชีวศึกษา ร่วมกันฝึกอาชีพและให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา โดยสถานประกอบการเน้นการฝึกด้านทักษะอาชีพ และสถาบันการอาชีวศึกษาเน้นการจัดการเรียนการสอนในภาคทฤษฎี โดยแต่ละฝ่ายมีพันธกิจดังนี้

1) สถานประกอบการรับผิดชอบในการฝึกอาชีพให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ตามข้อตกลงร่วมกับสถาบันการอาชีวศึกษา โดยเน้นการฝึกให้ผู้เรียนมีความชำนาญในการปฏิบัติงาน และเรียนรู้วัฒนธรรมของการทำงาน ซึ่งสถานประกอบการจะเป็นผู้รับสมัครนักเรียน นักศึกษา ตามกฎระเบียบของสถาบันการอาชีวศึกษาหรือคัดเลือกร่วมกับสถาบันการอาชีวศึกษา

2) สถาบันการอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน และวิชาชีพพื้นฐานตามข้อตกลงร่วมกับสถานประกอบการ โดยครูอาจารย์ในสถานศึกษาจะให้ความรู้ด้านทฤษฎีที่จำเป็น และสอดคล้องต่อการฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ

ดังนั้น ผู้เรียนในระบบทวิภาคีจึงมีสถานะเป็นทั้งนักเรียน นักศึกษา ในสถาบันการอาชีวศึกษา และเป็นพนักงานฝึกอาชีพในสถานประกอบการในเวลาเดียวกันนักเรียน นักศึกษา จึงมีทักษะและความรู้ที่จะทำงานได้เป็นอย่างดี มีโอกาสประกอบอาชีพอิสระหรือหางานทำได้โดยง่ายเพราะมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือระดับปริญญาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

จากแนวคิดดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้ร่วมมือกับสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training: DVT) โดยเน้นการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้และทำการปรับปรุงสถานศึกษาให้ทุกแห่งมีการจัดห้องเรียน 3 รูปแบบ คือ ห้องเรียนปกติ (basic) ห้องเรียนสำหรับสืบค้นเทคโนโลยีสารสนเทศ (Basic for Information Technology) และห้องเรียนทันสมัย (Advance) เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดรายละเอียดหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ สามารถปรับเปลี่ยนให้ตรงตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่น โดยกำหนดหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบไว้ อีกทั้งเพื่อช่วยให้นักเรียน นักศึกษา มีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกับประสบการณ์จริง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจำลองการทำงานของเครื่องมือเครื่องจักร ในโรงงานอุตสาหกรรม และการจัดสายการผลิตจำลองเลียนแบบโรงงานขึ้นมา

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีโครงการจัดตั้งศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา (Vocational Man Power Center: VMC) เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้กำลังคน ซึ่งจะเป็นตัวกลางในการประสานแก้ปัญหาคาดแคลนแรงงานของสถานประกอบการทั่วประเทศ ด้วยการใช้ระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบเวลาจริง (Real Time) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยขอให้สถานประกอบการที่ขาดแคลนแรงงานแจ้งข้อมูลความต้องการมายังศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา จากนั้นศูนย์กำลังคนจะประสานกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดผู้สำเร็จการศึกษาไปป้อนให้ หากจำนวนยังไม่ครบตามต้องการอาจมีการต่อรองเพื่อจัดส่งนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ป้อนให้ตามความเหมาะสม หรือเรียกว่าระบบจัดหางาน “คนหางาน งานหาคน”

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยสถานประกอบการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา มีการวางระบบเพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ เน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของสถานศึกษา แต่ต้องตรวจสอบได้ มีการปรับปรุงคุณภาพการอาชีวศึกษา ครอบคลุมด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ด้านการนิเทศติดตาม ด้านการวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาบุคลากร ครูอาจารย์อย่างต่อเนื่อง

1. หลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 36) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลง ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียน

การสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557: 4) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคี มีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การวัดผลและการประเมินผลเพื่อมุ่งเน้นผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีสายปฏิบัติการ ให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจทักษะ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาตนเองและทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงาน หรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชา นั้น ๆ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562: 30) กล่าวว่า หลักการจ้ดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีเกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถาน ประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ คุณวุฒิอาชีวศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และ กิจนิสัยที่เหมาะสมปฏิบัติงานได้จริง สามารถวางแผนสร้างและพัฒนางาน พัฒนาตนเองและทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะที่สามารถนำไป ปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและ มาตรฐานสมรรถนะ ของอาชีพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผน การศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2563: 29) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการฝึกอาชีพ การวัดและการประเมินผล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาอาชีพ ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการในเรื่อง การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

1.1 ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.1.1 คุณสมบัติผู้สอนเป็นผู้มีวุฒิการศึกษา มีความรู้ความสามารถที่ตรงหรือ เหมาะสมกับวิชาที่สอนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาของ แต่ละระดับ

1.1.2 ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ต้องได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมงต่อคน ต่อปีการศึกษาจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.1.3 สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีผู้ที่มีประสบการณ์ มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอน ไม่น้อยกว่าปีละสองครั้ง ๆ ละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน โดยผู้ที่มีประสบการณ์ และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขา มีผลงานเป็นที่ยอมรับในสังคมและท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอด ความรู้ได้ตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

1.2 สถานศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษาที่จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.2.1 สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้อง ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 2) จัดการเรียนในสาขาวิชาตรงความต้องการของสถานประกอบการ
- 3) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ
- 4) ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ
- 5) ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับ สถานประกอบการตลอดหลักสูตร
- 6) จัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพ และปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้น การฝึกอาชีพ
- 7) เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ
- 8) จัดให้มีครูนิเทศก์การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 9) มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถาน ประกอบการ
- 10) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถาน ประกอบการ ผู้เรียน และผู้ปกครองทราบ

1.2.2 สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องให้ความร่วมมือ ดังนี้

- 1) ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 2) จัดลักษณะงานที่ฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ผู้เรียน กำลังศึกษา
- 3) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษา
- 4) ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ
- 5) ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศร่วมกับสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาตลอดหลักสูตร
- 6) ประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา

- 7) จัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการ
- 8) จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกอาชีพเป็นผู้ประสานงานในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 9) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ

10) จัดให้มีสวัสดิการและหรือเบี้ยเลี้ยงที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนตามข้อตกลง

1.2.3 ครูฝึกในสถานประกอบการต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา
- 2) จำนวนครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อการฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน ระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน

3) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

1.2.4 ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) มีพื้นฐานความรู้และคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการศึกษา
- 2) เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ

1.2.5 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน
- 2) ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรมจริยธรรมและจิตอาสา ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

1.3 ประโยชน์จากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่ให้ประโยชน์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษาและสถานประกอบการ ดังนี้

1.3.1 ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เรียนและฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาและมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและตามที่สถานประกอบการ ต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

- 1) นำความรู้และทักษะจากการเรียนในสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ ส่งผลให้มีสมรรถนะในอาชีพ สามารถทำงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา
- 2) มีทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

3) ได้รับเบี้ยเลี้ยงและสวัสดิการอื่น ๆ ตามสัญญาการฝึกอาชีพ

4) ได้รับสิทธิประโยชน์ในระหว่างการฝึกอาชีพจากสถานศึกษา สถาบันและสถานประกอบการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการฝึกอาชีพ

5) ได้รับโอกาสในการเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา

6) ได้รับใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสมัครงาน

7) ได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการ เช่น ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความอดทน บุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น

1.3.2 ประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
สถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีกับสถานศึกษาจะได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 (3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 54 สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ อาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี
2) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 51 สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมายในการร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีดังนี้

1) ได้บุคลากรด้านวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติในการทำงานตรงตามที่ต้องการของตลาดงาน

2) วางแผนการรับคนเข้าทำงานในสาขางานที่ขาดแคลน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ ความคุ้มค่า

3) บุคลากรของสถานประกอบการที่เป็นครูฝึกได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ในการจัดทำแผนการเรียนและหลักเกณฑ์วัดและประเมินผล เพื่อร่วมกับสถานศึกษาจัดทำแผนการฝึกอาชีพ

4) ผู้เรียนที่ผ่านการฝึกอาชีพมีความผูกพันกับสถานประกอบการ และสำนึก
รักองค์กร

5) ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการฝึกอบรมพนักงานใหม่

6) ได้รับสิทธิประโยชน์ในการนำค่าใช้จ่ายจากการฝึกอาชีพไปหักลดหย่อนภาษี

1.3.3 ประโยชน์ที่สถานศึกษาได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาที่ร่วมมือกับสถานประกอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้รับประโยชน์ ดังนี้

- 1) ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ
- 2) ประหยัดงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือเครื่องจักร เทคโนโลยีใหม่ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) ลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์ในวิชาชีพที่จะมาเป็นครูผู้สอน
- 4) บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยครูผู้สอนวิชาชีพในสถานศึกษาต้องเข้ารับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษาจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.3.4 ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

- 1) ลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว
- 2) เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาแล้วจะมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะที่พร้อมจะทำงานกับสถานประกอบการนั้น ๆ ได้ทันที
- 3) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนที่อยู่ในการปกครองมีความรับผิดชอบ และมีวินัยในการทำงาน

1.4 จุดเด่น และข้อจำกัดของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2551: 343) กล่าวถึง จุดเด่นของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

- 1) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานประกอบการ สถานศึกษา และนักเรียน
- 2) สถานศึกษาสามารถรับนักเรียนได้เพิ่มมากขึ้นหลังจากที่นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีถูกส่งเข้ารับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 3) ผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิภาคีตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการในเรื่องของควมมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และนิสัยการทำงาน
- 4) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อให้เกิดการรับรู้ของครูในสถานศึกษาเพื่อตอบรับกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และความต้องการของตลาดแรงงาน ในขณะที่เดียวกันก็จะกระตุ้นให้สถานประกอบการพัฒนาครูฝึกประจำสถานประกอบการของตน รวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- 5) ผู้สำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคีจะมีความมั่นใจในตนเองมากกว่านักเรียนปกติ และมีความผูกพันกับสถานประกอบการ

6) สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่าย และประหยัดเวลาในการฝึกอบรมพนักงานใหม่

7) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ความพยายามนี้จะนำไปสู่การมีมนุษยสัมพันธ์และในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนา

ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคเหนือ (2555: 1-3) กล่าวว่า ผลการประเมินการประชุมเรื่อง การจัดและประเมินผลในระบบทวิภาคี พบว่า อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีจุดอ่อน ดังนี้

- 1) ขาดมาตรฐานในการวัดและประเมินผล
- 2) ขาดการประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาในรายละเอียดในเรื่องการวัดและประเมินผล
- 3) แบบประเมินผลของสถานศึกษาไม่ตรงกับสถานประกอบการ เนื่องจากสถานประกอบการเน้นที่เนื้อหาของงานที่ฝึก
- 4) นักศึกษาที่เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความรู้ในรายวิชาภาคทฤษฎีน้อยกว่านักศึกษาที่มีเรียนระบบปกติ

1.5 องค์ประกอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562: 25-27) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน 8 ด้าน ดังนี้

1) ด้านหลักการ แนวคิดในหลักการของการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน คือ การเตรียมคนให้มีความรู้ด้านวิชาชีพช่างและงานต่าง ๆ สัมพันธ์กับความรู้วิชาพื้นฐานทั่วไป ทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อการพิจารณาฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2) ด้านการจัดการและบริหารองค์กร ควรมีการกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของบุคลากร ในการดำเนินพิจารณาขององค์กรที่จัดการอาชีวศึกษาทั้งสองฝ่าย

3) ด้านหลักสูตร จะต้องคำนึงถึงนโยบายรัฐเป็นหลัก ควรมีบุคคลหลายฝ่ายมาร่วมสร้างหลักสูตร เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ เป็นต้น และหลักสูตรควรมีการสอนวิชาการจัดการและการตลาดด้วย

4) ด้านการเงินและงบประมาณ หมายถึง เงินทุนทุกชนิดทุกประเภทที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน ควรมีต้องมีโครงการแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้

5) ด้านผู้สอน หมายถึง บุคลากรผู้ที่เป็นผู้ปฏิบัติการสอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ควรมีต้องมีสมรรถภาพด้านการวางแผนการใช้สื่อ ด้านการประเมินผล ด้านการแนะแนว ด้านการจัดการ ด้านมนุษยสัมพันธ์และบทบาทวิชาชีพครู เช่น ระบบการเรียนการสอน ความสามารถในการสอน

6) ด้านเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมทั้งสื่อการสอนทุกประเภท

7) ด้านการนิเทศ และการพัฒนาผลการดำเนินงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

8) ด้านการประเมินผล ของผู้เรียนจากทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติงานจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกันระหว่างทั้งสองฝ่าย

2. ความเป็นมาของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2563: 1) กล่าวถึง การดำเนินการจัดการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 และประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 ดังนั้นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ สามารถพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะเท่าทันเทคโนโลยีปัจจุบันและเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการทำงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้าน คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษา การจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจึงเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับ ตลอดจนยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ สร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการที่มีศักยภาพ เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ เกิดความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการ เรียนการสอน การพัฒนาผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและ สถานประกอบการ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนากำลังคนให้มีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 รองรับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ การจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีจึงเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่กำหนดสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากความต้องการ ของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริง

การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและ สถานประกอบการได้เริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบัน มีพัฒนาการและเปลี่ยนแปลง ตามบริบท 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 โครงการโรงเรียน-โรงงาน (Dual System) พ.ศ. 2527-2537

การจัดการอาชีวศึกษาตามโครงการโรงเรียน-โรงงาน ในระยะที่ 1 นั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อฝึกช่างฝีมือที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และประหยัดงบประมาณ ของรัฐบาล

พ.ศ. 2527 โดยกรมอาชีวศึกษา (ชื่อหน่วยงานในขณะนั้น) ได้รับความช่วยเหลือทาง วิชาการจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยบริษัท ปูนซีเมนต์ ไทย จำกัด (ชื่อบริษัทในขณะนั้น) ได้มอบโรงเรียนซีเมนต์ไทยอุบลภูมิให้กรมอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ และได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอุบลภูมิ เพื่อเป็นวิทยาลัยต้นแบบ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน โดยได้รับความเห็นชอบและความช่วยเหลือทางวิชาการ จากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

พ.ศ. 2532 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ทดลองใช้หลักสูตรช่างชำนาญงาน สาขาช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม ภายใต้ความช่วยเหลือด้านการจัดระบบและรูปแบบการฝึกหัดองค์การจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี GTZ (German Technical Cooperation; Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit)

พ.ศ. 2534 สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน โรงงานนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีก 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม และวิทยาลัยเทคนิคระยอง

พ.ศ. 2535 ได้เปลี่ยนชื่อการจัดการศึกษาระบบโรงเรียน โรงงานเป็นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training: DVT)

เมื่อสำเร็จการศึกษา ได้รับประกาศนียบัตรช่างชำนาญงาน สามารถทำงานให้กับสถานประกอบการได้ และส่วนมากจะได้เงินเดือนสูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แต่ถ้าจะศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จะต้องเรียนเพิ่มให้ได้ครบตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ขณะนั้น

ระยะที่ 2 โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational System)

พ.ศ. 2538-2541 รัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีให้ความช่วยเหลือ เน้นด้านการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจการพัฒนาครู อาจารย์ ครูฝึกของสถานประกอบการและผู้เชี่ยวชาญ

พ.ศ. 2538 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 โดยสาระสำคัญในหลักสูตรได้กำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย นอกเหนือจากระบบปกติ สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546

การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 2546 เป็นการจ้ดอาชีวศึกษาโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการกำหนดให้จัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริงสามารถนำรายวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน เพื่อให้เกิดความรู้จริงจากการปฏิบัติงาน สถานศึกษาจัดแผนการเรียนโดยนํารายวิชาชีพหรือบูรณาการรายวิชาชีพพร้อมกับสถานประกอบการให้ผู้เรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการ

ระยะที่ 3 การปฏิรูปการศึกษา : การปฏิรูปการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2545-2550

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศ ทั้งทางด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร และการปฏิรูปการเรียนรู้อื่นๆในส่วนของกรมอาชีวศึกษานั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการปฏิรูปหลักสูตร และในปีการศึกษา 2545 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 ต่อมาในปีการศึกษา 2546 ได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2546 ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการฝึกงาน โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

1) ด้านหลักการของหลักสูตร หลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรที่เน้นความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้หลากหลายวิธีอย่างกว้างขวาง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน ถ้าย้อนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้ และประสบการณ์จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการและประกอบอาชีพอิสระได้ ที่สำคัญคือเป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

2) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน จากแนวทางของการปฏิรูปการอาชีวศึกษาโดยมีปรัชญาว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักจริง ทำได้ เข้าใจชีวิต แนวทางการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจึงเน้นเรียนรู้จากสถานที่จริง เรียนรู้จากผู้ปฏิบัติจริง และเรียนรู้ในวัฒนธรรมจริง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่จึงให้ความสำคัญกับการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ เน้นความร่วมมือกับสถานประกอบการ เน้นการปฏิบัติจริง ให้สามารถนำรายวิชาชีพและรายวิชาในหมวดไปจัดการเรียน และการฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน (On the Job Training) โดยจัดได้ 2 รูปแบบ คือ

2.1) การฝึกงาน ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

2.2) ทวิภาคี หรือฝึกงานครึ่งหลักสูตร หลักสูตรใหม่ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 3 ภาคเรียน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ 2 ภาคเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ระยะที่ 4 การศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน (Dual Vocational Education: DVE)

3. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา 54 สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ อาจได้รับสิทธิและประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี
- 2) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา 55 ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา 52 และมาตรา 53 ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษาหรือฝึกอบรมวิชาการศึกษาด้านอาชีพ
- 2) เป็นผู้ชำนาญการด้านการอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ หรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด
- 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขาซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าห้าปี หรือสำเร็จการศึกษาวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าสามปี หรือผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าห้าปี

4) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขา มีผลงานเป็นที่ยอมรับในสังคมและท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ

การฝึกอบรม และการออกไปรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

4. ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี พ.ศ. 2563

เนื่องจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 กำหนดให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 ลงวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2556 ส่งผลให้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ลงวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ถูกยกเลิกไปโดยปริยาย และในข้อ 6 ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบ คุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้กรอบคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ โดยให้ทำเป็นประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบกับในปัจจุบัน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ประกาศกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือ สายปฏิบัติการไว้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สอดคล้องกับ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 6 ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563” ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ข้อ 3 การจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และเกณฑ์ มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ” ข้อ 4 การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลโดยผู้เรียน ใช้เวลาส่วนหนึ่ง ในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

การศึกษาระบบทวิภาคีตามวรรคหนึ่งต้องมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับ เทคนิค และระดับเทคโนโลยี ให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและ พัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขให้มีความก้าวหน้า

ทางวิชาการ และวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพ และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

ข้อ 5 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชา และสาขาวิชา ต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบ คุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และต้องมีคุณลักษณะพิเศษ ดังนี้

- 1) สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ฝึกอาชีพได้ทันที
- 2) มีสมรรถนะเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับและแต่ละ สาขาวิชา

ข้อ 6 โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการจัดการ ฝึกอาชีพให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละ ระดับและแต่ละสาขาวิชา ซึ่งการฝึกอาชีพในสถานประกอบการต้องมีระยะเวลาของการฝึกอาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษาของหลักสูตร ทั้งนี้หากสถานประกอบการ มีความประสงค์จะให้ผู้เรียนฝึกอาชีพในสถานประกอบการเกินกว่าที่กำหนดไว้ให้ดำเนินการได้ โดยพิจารณาร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา

ข้อ 7 ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษา หรือ สถาบันการอาชีวศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

- 1) ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบ ต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า แปดสิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 2) สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา ต้องจัดให้มีผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียนและผู้สอน ไม่น้อยกว่าสองครั้ง ครั้งละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน

ข้อ 8 สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมกันจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่ และอุปกรณ์การศึกษา สำหรับผู้เรียนเพียงพอ ต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ

ข้อ 9 สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะต้อง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 2) จัดการเรียนในสาขาวิชาตรงความต้องการสถานประกอบการ
- 3) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา และ สถานประกอบการ
- 4) ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

5) ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการ ตลอดหลักสูตร

6) จัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพ และปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ

7) เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ

8) จัดให้มีครูนิเทศก์การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

9) มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ

10) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถานประกอบการ ผู้เรียน และผู้ปกครองทราบ

ข้อ 10 สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องให้ความร่วมมือ ดังนี้

1) ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์

2) จัดลักษณะงานที่ฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ผู้เรียนกำลังศึกษา

3) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษา

4) ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

5) ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษาตลอดหลักสูตร

6) ประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา

7) จัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการ

8) จัดให้มีผู้ประสานงานและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานประกอบการ

9) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทราบ

10) จัดให้มีสวัสดิการและหรือเบี้ยเลี้ยงที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนตามข้อตกลง

ข้อ 11 ครูฝึกในสถานประกอบการต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

2) กำหนดจำนวนครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อการฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน ระดับปริญญา ตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน

3) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ข้อ 12 ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) มีพื้นความรู้และคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการศึกษา

2) เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถาน ประกอบการ

ข้อ 13 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน

2) ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แพ้ผสมผลงาน บันทึกคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสาให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ข้อ 14 การนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการ แบ่งเป็น 2 กรณี และให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) กรณีที่ 1 การนิเทศในประเทศ ให้ดำเนินการนิเทศ ดังนี้

1.1) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการอย่างน้อย 3 ครั้งต่อ 1 ภาคเรียน

1.2) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศในประเทศอย่างสม่ำเสมอและให้รายงานผล การนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาทราบ

1.3) ให้ใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย

2) กรณีที่ 2 การนิเทศในต่างประเทศให้ดำเนินการนิเทศ ดังนี้

2.1) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน หรือ

2.2) ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนในทุกภาคเรียน หรือ

2.3) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

2.4) การไปนิเทศในต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจตามระเบียบก่อนการเดินทาง

3) การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกอาชีพที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วนสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา

4) ครูนิเทศต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

5) ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลาชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบ

6) การเดินทางไปนิเทศให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบ

ข้อ 15 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกอาชีพ โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ

ข้อ 16 การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ดังนี้

1) กำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

2) การประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับมีทักษะและความสามารถในการกำกับดูแล มีความเชี่ยวชาญ ในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน สถานประกอบการมีความพึงพอใจในศักยภาพผู้สำเร็จการศึกษา

3) มีใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่นักเรียนหรือนักศึกษาได้ไปฝึกอาชีพด้วย

ข้อ 17 ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะพิจารณาวินิจฉัยและให้ถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้นเป็นที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2563: 35-36) ได้ให้คำนิยามศัพท์ตามมาตรฐาน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้ดังนี้

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายความว่า การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจาก ข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการฝึกอาชีพ การวัดและการประเมินผล

สถานศึกษา หมายความว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สถานประกอบการ หมายความว่า สถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ผู้เรียน หมายความว่า ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ หมายความว่า หนังสือซึ่งฝ่ายหนึ่งแสดงความสมัครใจ จะปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดและตามเงื่อนไขที่ปรากฏในหนังสือนั้นกับอีกฝ่ายหนึ่งโดยที่หนังสือนี ไม่ถือว่าเป็นสัญญาผูกมัด แต่แสดงความต้องการอันแน่วแน่ของผู้ลงชื่อว่าจะปฏิบัติดังที่ได้ระบุไว้

แผนการฝึกอาชีพ หมายความว่า แผนงานของสถานประกอบการในการฝึกอาชีพให้กับ ผู้เรียนระบบทวิภาคีให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในอาชีพ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตาม ลักษณะงานของสถานประกอบการ สอดคล้องกับหลักสูตรแต่ละระดับ โดยจัดทำเป็นเอกสารใบงาน

แผนการฝึกอาชีพรายวิชา หมายความว่า เป็นเอกสาร ที่ครูฝึกร่วมกับครูในสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขั้นตอนการพัฒนาผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกปฏิบัติใน สถานประกอบการไว้ล่วงหน้าตามลักษณะงานของสถานประกอบการ และผลลัพธ์การเรียนรู้ตาม สาขาวิชาที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่

สัญญาการฝึกอาชีพ หมายความว่า สัญญาข้อตกลงในการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ระหว่าง สถานประกอบการกับผู้เรียนระบบทวิภาคี

การฝึกงาน หมายความว่า การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพและ/หรือการฝึกอาชีพ รูปแบบการศึกษาระบบทวิภาคีของผู้เรียน หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพใน สถานประกอบการ

การฝึกอาชีพ หมายความว่า การฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการตามแผนการฝึกอาชีพ

ครูนิเทศก์ หมายความว่า ครูที่สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษามอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศ ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะที่ผู้เรียนฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีการนิเทศติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ตลอดจนการวัดประเมินผลการฝึกงานตามรายวิชานั้น ๆ

ครูฝึก หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่สอน ฝึกอบรมผู้เรียนในสถานประกอบการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ผู้ควบคุมการฝึก หมายความว่า ผู้ที่สถานประกอบการมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ

ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดา มารดา หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ความอุปการะเลี้ยงดู ผู้เรียน

เบี้ยเลี้ยง หมายความว่า ค่าตอบแทนที่สถานประกอบการจ่ายให้ผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกงานหรือฝึกอาชีพ

5. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2563: 6-9) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการใน 4 ด้าน ดังนี้

5.1 ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านผู้สอน บุคลากร และทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

1) จัดให้มีครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่าแปดสัปดาห์ต่อคนต่อปีการศึกษาจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาได้เรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในสถานประกอบการ และสามารถวิเคราะห์หงานนำมาพัฒนารายวิชาในหลักสูตร สามารถจัดทำแผนการฝึกอาชีพและแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสมรรถนะ คุณสมบัติของครูในสาขาที่ต้องพัฒนาด้านวิชาชีพ จึงควรเป็นครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ดำเนินการจัดสอนระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการที่ร่วมลงนามความร่วมมือและร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หรือมีแผนการดำเนินการจัดการศึกษาในอนาคตร่วมกัน

2) คุณสมบัติผู้สอนเป็นผู้มีวุฒิการศึกษา มีความรู้ความสามารถที่ตรงหรือเหมาะสมกับวิชาที่สอนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาของแต่ละระดับ

3) สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ มาถ่ายทอดทักษะ ประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง ๆ ละไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน โดยผู้มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขา มีผลงานเป็นที่ยอมรับในสังคมและท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

4) สถานศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมกันจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันในการจัดหลักสูตร ทรัพย์สิน พื้นที่ และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับผู้เรียนให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ

5) สถานศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษา จัดให้มีครูนิเทศก์ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 และผู้ประสานงานกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

6) สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ จัดให้มีครูฝึกที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563

5.2 ด้านการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร หมายถึง การกำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาระบบทวิภาคีของสาขาวิชาและสาขางาน เน้นความร่วมมือกับสถานประกอบการ เน้นการปฏิบัติจริงให้สามารถนำรายวิชาชีพและรายวิชาในหมวดไปจัดการเรียน และการฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีต้องเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต รูปแบบและระยะเวลาที่กำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับและแต่ละสาขาวิชาโดยกำหนดระยะเวลาของการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของแต่ละหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา การประกันคุณภาพของหลักสูตรมีการกำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

5.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการจัดทำแผนการเรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรม การจัดกิจกรรม การจัดทำโครงการหรือโครงการวิชาชีพ

การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน

2) ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสาให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา และการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ

การนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการแบ่งเป็น 2 กรณี และให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

กรณีที่ 1 การนิเทศในประเทศ ให้ดำเนินการนิเทศ ดังนี้

1) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการอย่างน้อย 3 ครั้งต่อ 1 ภาคเรียน

2) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศในประเทศอย่างสม่ำเสมอ และให้รายงาน

ผลการนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาทราบ

3) ให้ใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย

กรณีที่ 2 การนิเทศในต่างประเทศ ให้ดำเนินการนิเทศด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมากกว่า ดังนี้

1) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศอย่างน้อย 1 ครั้งต่อภาคเรียน

2) ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนในทุกภาคเรียน

3) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

ในการไปนิเทศในต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจตามระเบียบก่อนการเดินทาง การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกอาชีพที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วนสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา ครูนิเทศต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลา ชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบในการเดินทางไปนิเทศให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบ

5.4 ด้านความร่วมมือ

ความร่วมมือ หมายถึง การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหารจัดการเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และส่งผลไปยังผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องให้ความร่วมมือ ดังนี้

- 1) ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 2) จัดลักษณะงานที่ฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ผู้เรียนกำลังศึกษา
- 3) จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษา
- 4) ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ
- 5) ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศร่วมกับสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาตลอดหลักสูตร
- 6) ประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา
- 7) จัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการ
- 8) จัดให้มีผู้ประสานงานและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ
- 9) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ
- 10) จัดให้มีสวัสดิการและหรือเบี้ยเลี้ยงที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนตามข้อตกลงในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงใน 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้
 - 1) ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูภัณฑ์และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ
 - 2) ด้านการบริหารหลักสูตร หมายถึง การกำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน เน้นความร่วมมือกับสถานประกอบการ เน้นการปฏิบัติจริงให้สามารถนำรายวิชาชีพและรายวิชาในหมวดไปจัดการเรียน และการฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน
 - 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการจัดทำแผนการเรียน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรม การจัดกิจกรรม การจัดทำโครงการหรือโครงการวิชาชีพ

4) ด้านความร่วมมือ หมายถึง การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหารจัดการเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และส่งผลไปยังผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ระเบียบการจัดการศึกษา และการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

สำหรับหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรทั้งสองฉบับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ดังนี้

1.1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วิธีการและการทำงาน มีทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ ให้คำแนะนำพื้นฐานที่ต้องใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และแก้ไขปัญหาโดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมในบางเรื่อง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานในบริบทใหม่ รวมทั้งรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

1.2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและเทคนิควิธีการดำเนินงาน มีทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนและปรับตัวได้ภายใต้ความเปลี่ยนแปลง สามารถบูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะทางวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการตัดสินใจ วางแผน แก้ปัญหาบริหารจัดการประสานงาน และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา ริเริ่มสิ่งใหม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

2) การจัดการศึกษา เวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต มีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

2.1.1) การจัดการศึกษาในระบบปกติ ใช้ระยะเวลา 3 ปีการศึกษา

2.1.2) การจัดเวลาเรียน ในหนึ่งปีการศึกษาให้แบ่งเป็น 2 ภาคเรียนปกติหรือระบบทวิภาค ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ รวมเวลาการวัดผลและอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ การเรียนในระบบชั้นเรียนให้เปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 วัน ๑ ละไม่เกิน 7 ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ 60 นาที

2.1.3) จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 103-110 หน่วยกิต โดยมีจำนวน หน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา ทั้งนี้ การคิดหน่วยกิตให้ ถู้อตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562

2.2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

2.2.1) การจัดการศึกษาในระบบปกติ สำหรับผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าในประเภทวิชาและสาขาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด ใช้ระยะเวลา 2 ปีการศึกษา ส่วนผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ต่างประเภทวิชาและสาขาวิชาที่กำหนด ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ปีการศึกษา

2.2.2) การจัดเวลาเรียน ในหนึ่งปีการศึกษาให้แบ่งเป็น 2 ภาคเรียนปกติ หรือระบบทวิภาค ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์รวมเวลาการวัดผล และอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้เปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 วัน ๑ ละไม่เกิน 7 ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ 60 นาที

2.2.3) จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 83-90 หน่วยกิต โดยมีจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา ทั้งนี้การคิดหน่วยกิตให้ถู้อตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562

3) การจัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับภาคการผลิตและหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกหัดหรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสกับการ ปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงาน และการประกอบ อาชีพอิสระ โดยมีแนวทางในการจัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ทั้งในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้

3.1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ในรูปของการฝึกงานในสถานประกอบการ แหล่งวิทยากร รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ โดยระดับ ปวช. ควรจัดในภาคเรียนที่ 5 และหรือภาคเรียนที่ 6 ส่วนระดับ ปวส. ควรจัดในภาคเรียนที่ 3 และหรือภาคเรียนที่ 4 ใช้เวลารวมไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 หน่วยกิต ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถนำรายวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับลักษณะงานไปเรียนหรือฝึก ในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในภาคเรียนที่จัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะ วิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพได้ รวมไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

3.2) การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนรายวิชาฝึกงาน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละฉบับ

4) การจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า บูรณาการความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ ตั้งแต่การเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่จะศึกษา ทดลอง พัฒนา และหรือประดิษฐ์คิดค้น โดยการวางแผน กำหนดขั้นตอนกระบวนการ ดำเนินการ ประเมินผล สรุป และจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอ ซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการนั้น ๆ โดยมีแนวทางในการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้

4.1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกับสาขาวิชา โดยระดับ ปวช. ควรจัดในภาคเรียนที่ 5 และหรือภาคเรียนที่ 6 ส่วนระดับ ปวส. ควรจัดในภาคเรียนที่ 3 และหรือภาคเรียนที่ 4 รวมจำนวน 4 หน่วยกิต ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 216 ชั่วโมง

4.2) การจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการ ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดให้มีชั่วโมงเรียนจำนวน 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับรายวิชาโครงการ 4 หน่วยกิต และจัดให้มีชั่วโมงเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับรายวิชาโครงการ 2 หน่วยกิต

4.3) การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนรายวิชาโครงการ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละฉบับ

5) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะแกนกลางและหรือสมรรถนะวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรง สารเสพติด และการทุจริต เสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในด้านการรักษาชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ปลูกฝังจิตสำนึกและจิตอาสาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผน ลงมือปฏิบัติประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้

5.1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน

5.2) ในภาคเรียนที่มีการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ หรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สำหรับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

5.3) การประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละฉบับ

6) การจัดแผนการเรียน เป็นการกำหนดรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่จะดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน โดยกำหนดให้จัดอัตราส่วนการเรียนรู้อาชีพต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ สำหรับระดับ ปวช. ประมาณ 20:80 และระดับ ปวส. ประมาณ 40:60 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา โดยมีแนวทางในการจัด

แผนการเรียนทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) การจัดรายวิชาทวิภาคีที่นำไปเรียนและฝึกในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยประสานงานร่วมกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณา กำหนดภาคเรียนที่จัดฝึกอาชีพ รวมทั้งกำหนดรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่ตรงกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่นำไปร่วมฝึกอาชีพในภาคเรียนนั้น ๆ ต้องดำเนินการ ดังนี้

6.1) นำรายวิชาทวิภาคีในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ระดับ ปวช. รวมไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต และระดับ ปวส. รวมไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ไปร่วมกำหนดรายละเอียดของรายวิชา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ จุดประสงค์ รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เวลาที่ใช้ฝึกและจำนวนหน่วยกิตให้ สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งสมรรถนะ วิชาชีพของสาขางาน ทั้งนี้ การกำหนดจำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงที่ใช้ฝึกอาชีพของแต่ละ รายวิชาทวิภาคีให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด และให้รายงานการพัฒนารายวิชาดังกล่าวให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบด้วย

6.2) ร่วมจัดทำแผนการฝึกอาชีพ พร้อมแนวการวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำไปใช้ ในการฝึกอาชีพ และดำเนินการวัดและประเมินผลเป็นรายวิชา

6.3) จัดแผนการเรียนระบบทวิภาคีตามความพร้อมของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน โดยอาจนำรายวิชาอื่นที่สอดคล้องกับ ลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ไปจัดร่วมด้วยก็ได้

7) การประเมินผลการเรียน เน้นการประเมินสภาพจริง โดยให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยการจัด การศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ

8) การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

8.1) ได้รายวิชาและจำนวนหน่วยกิตสะสมในทุกหมวดวิชา ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรแต่ละระดับ ประเภทวิชาและสาขาวิชา และตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด

8.2) ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

8.3) ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

8.4) ได้เข้าร่วมปฏิบัติการเสริมหลักสูตรตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด และ “ผ่าน” ทุกภาคเรียน

สรุปแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบัน ได้ดังนี้

1) การเริ่มต้นจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องเริ่มต้นจากความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

2) ขอบเขตความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครอบคลุมถึงการ จัดหลักสูตร การวางแผนและเตรียมการ การจัดแผนการเรียน การจัดทำแผนการฝึกอาชีพและแผน

การนิเทศ จัดการเรียน การฝึกอาชีพและการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ การวัดและการประเมินผล รวมทั้งการจัดทำเอกสารรับรองการฝึกอาชีพ

3) องค์ประกอบในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3.1) มีบันทึกความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

3.2) มีสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างสถานประกอบการกับผู้เรียน

3.3) มีแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ตลอดระยะเวลาการฝึกอาชีพที่กำหนด ตามโครงสร้างหลักสูตรและแผนการเรียนของ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน

3.4) มีการประเมินมาตรฐานการฝึกอาชีพตามข้อตกลง และตามแผนการฝึกอาชีพ ที่จัดทำร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษาหรือสถาบัน ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

3.5) มีใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ

3.6) มีวุฒิบัตรการศึกษาระบบทวิภาคีลงนามร่วมกัน 2 ฝ่าย คือ สถานประกอบการ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน

4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4.1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน ได้แก่ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ ครูที่ปรึกษา ครูนิเทศก์ ครูผู้สอน (จำนวนครูวิชาชีพในแผนกไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 และต้องได้รับการพัฒนาจากสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 80 ชม./คน/ปี)

4.2) สถานประกอบการ ได้แก่ ผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก (จำนวนครูฝึก : ผู้เรียนระดับ ปวช. 1:10 คน ระดับ ปวส. 1:8 คน)

5) ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.1) มีพื้นความรู้และคุณสมบัติเป็นไปตามข้อกำหนดของระเบียบกระทรวงศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรที่เข้าเรียน

5.2) ผ่านการสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกตามคุณสมบัติและตามจำนวนที่กำหนด โดยสถานประกอบการ สถานศึกษาหรือดำเนินการร่วมกัน

5.3) ต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ

5.4) ต้องเข้ารับการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและร่วมปฐมนิเทศหลังเสร็จสิ้น การฝึกอาชีพ

5.5) ต้องเข้ารับการฝึกอาชีพตามแผนและระยะเวลา พร้อมจัดทำบันทึกการฝึกอาชีพ คุณธรรม ฯลฯ ตามแบบที่กำหนด

6) หลักสูตรที่ใช้ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถดำเนินการได้ในทุกระดับ หลักสูตร ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ที่ตรงกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

7) กลุ่มวิชาที่นำไปจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

7.1) ให้ใช้รายวิชาทวิภาคีในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ กลุ่มสมรรถนะ วิชาชีพ เลือกลง (สาขางาน) ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (ปวช. ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต และ ปวส. ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต)

7.2) สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องร่วมกันจัดทำรายละเอียดของแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับลักษณะงาน เหมาะสมกับระดับของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดประสงค์ สาขาวิชา มาตรฐานการศึกษา วิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน พร้อมทั้งรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

7.3) สถานศึกษาและสถานประกอบการสามารถพิจารณารายวิชาอื่นในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ตรงกับลักษณะงานไปเรียนและฝึกในสถานประกอบการในภาคเรียนที่จัดฝึกอาชีพในระบบทวิภาคีด้วยได้

7.4) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำแผนการฝึกอาชีพ รายวิชาที่นำไปเรียนและฝึกในสถานประกอบการ

8) ลักษณะการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

8.1) จัดให้ผู้เรียนใช้เวลาเรียนและฝึกปฏิบัติทักษะพื้นฐานส่วนหนึ่งในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใช้เวลาฝึกปฏิบัติงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการตามแผนการเรียนที่จัดทำร่วมกัน

8.2) จัดแผนการเรียนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของแต่ละหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา

8.3) จัดให้มีครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการ (ในประเทศอย่างน้อย 3 ครั้ง/ภาคเรียน ต่างประเทศอย่างน้อย 1 ครั้ง/ภาคเรียน รวมทั้งให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีการนิเทศที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งรายงานผู้บริหารทราบ)

8.4) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินผลและให้ระดับผลเรียนรายวิชาที่นำไปฝึกอาชีพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ตามสภาพจริงและใช้วิธีการที่หลากหลายตามระเบียบ ศธ. ว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

6.1 นโยบาย

ยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ต้องการให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของ

ตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ จึงได้ดำเนินการขยายและยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบ วิทยาลัยสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการร่วมมือด้วยมาตรการต่าง ๆ เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษี ยกย่องเชิดชูเกียรติ จัดทำประกาศ ระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงกระทรวงและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

6.2 สถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนา หลักสูตรต้องอยู่บนฐานความต้องการของสถานประกอบการ และความต้องการของ ประเทศ เนื้อหา หลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ต้องเป็นแบบฐานสมรรถนะเน้นภาคปฏิบัติเพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ ทางทฤษฎี และมีทักษะในทางปฏิบัติ สามารถปฏิบัติงานได้มีความยืดหยุ่นเปิดโอกาส ให้ผู้สนใจสามารถ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สถานศึกษามีการสนับสนุนทรัพยากร มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาชีพได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ เพิ่มสมรรถนะทั่วไปและสมรรถนะด้านวิชาชีพ ให้แก่ครู แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิทยาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากสถานประกอบการนำมา ประยุกต์ใช้ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันมีการพัฒนาระบบ การบริหารจัดการแบบเครือข่ายการประสานงานร่วมกับสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ ทันสมัย สร้างนวัตกรรมและงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

สถานศึกษาสนับสนุนด้านสื่อการศึกษาให้มีความหลากหลายและพอเพียงสำหรับการให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอด ชีวิต ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างโอกาสทางการศึกษา ลดข้อจำกัด ด้านเวลา สถานที่ และค่าใช้จ่ายในการศึกษา โดยใช้การศึกษาทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ สถานประกอบการทุกภาคส่วนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ

6.3 สถานประกอบการ

สถานประกอบการต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ตามสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ ส่งเสริม สนับสนุนครูฝึกในสถานประกอบการ สนับสนุนทรัพยากรการจัดการศึกษา โดยร่วมมือให้สถานศึกษา พัฒนาองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียน จัดสวัสดิการที่จำเป็น รวมทั้งจัดสิ่งแวดลอม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ ต้องเป็นไปตามข้อตกลงที่ทั้งสองฝ่ายลงนามในบันทึก ความร่วมมือทั้งสองฝ่ายแสดงความสมัครใจต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ปรากฏ ในหนังสือฉบับนั้น โดยที่ หนังสือนี้ไม่ถือว่าเป็นสัญญาผูกมัด โดยสถานประกอบการมีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

6.3.1 เป็นผู้ประกอบการที่ดำเนินการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับผู้เรียนในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

6.3.2 มีความพร้อมในการฝึกอาชีพตามสาขาวิชานั้น

6.3.3 จัดให้มีครูฝึกที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาทำหน้าที่สอนการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ทั้งนี้การฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน การฝึกอาชีพระดับปริญญาตรีต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน

6.3.4 จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดฝึกอาชีพ และรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ

6.3.5 จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอาชีพได้

6.3.6 จัดฝึกอาชีพให้กับผู้เรียนได้ตามบันทึกข้อตกลงที่ทำไว้ร่วมกัน

6.3.7 จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษาได้

6.3.8 จัดสวัสดิการ ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพให้แก่ผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอาชีพได้

ในการเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์การประกอบกิจการความพร้อมของสถานประกอบการ และความพร้อมของสถานศึกษา ก่อนกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะร่วมกันฝึกจะต้องทำความเข้าใจร่วมกันในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย

6.4 ผู้เรียน

สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้เรียนที่ศึกษาระบบทวิภาคี และคัดเลือกผู้เรียนตามความต้องการของสถานประกอบการ พัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีสมรรถนะวิชาชีพพอเพียงสำหรับการปฏิบัติงาน และให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยยึดตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 เป็นสำคัญ

6.5 ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติต่อการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นเชิงบวก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกเรียนสายอาชีพในระบบทวิภาคี ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาและสถานประกอบการมีความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ ประโยชน์ที่ได้รับ และการมีงานทำหลังผู้เรียนสำเร็จการศึกษา

สภาพทั่วไปของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

1. ข้อมูลจำเพาะวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ชื่อ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ชื่อภาษาอังกฤษ Phatthalung Technical College

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ปีก่อตั้ง วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2476

ที่ตั้ง ตั้งอยู่เลขที่ 248 ถนนรามเมศวร์ ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
โทรศัพท์/โทรสาร 0 7461 3066, 0 7461 3052

Website: www.ptl.ac.th

E-mail: vishnuptl@yahoo.com

สีประจำวิทยาลัย เลือดหมู-ขาว

เนื้อที่ 22 ไร่ 2 งาน 77.1 ตารางวา

2. ประวัติสถานศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จัดตั้งเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2476 โดยท่านขุนวิจารณ์ จรรยา
ศึกษาธิการจังหวัดในสมัยนั้นเป็นโรงเรียนสังกัดประชาบาล เรียกชื่อ โรงเรียนประถมนวิสามมัญการช่าง
เปิดสอนวิชาทำสวน (ทำแปลงผักเล็ก ๆ) วิชาจักสาน ใช้สถานที่โรงเรียนวัดภูผาภิมุข

- พ.ศ. 2477 เปิดสอนวิชาช่างตัดกรี
- พ.ศ. 2481 กรมอาชีวศึกษาอนุมัติให้เปิดเป็น โรงเรียนช่างไม้และได้จัดหาที่ใหม่คือ ที่ตั้ง
วิทยาลัย
- พ.ศ. 2499 เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โรงเรียนการช่างพัทลุง
- พ.ศ. 2501 ได้รับการปรับปรุงเข้าโครงการ สปอ. เปิดสอนวิชาช่างก่อสร้าง ช่างยนต์
ช่างกล โรงงานช่างเชื่อมและโลหะแผ่น
- พ.ศ. 2513 รวมกับโรงเรียนการช่างสตรี มีแผนกผ้าและเครื่องแต่งกาย แผนกอาหาร
และโภชนาการ
- พ.ศ. 2516 เปิดสอนแผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
- พ.ศ. 2520 เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนเทคนิคพัทลุง
- พ.ศ. 2521 เปิดสอนแผนกพลศึกษา
- พ.ศ. 2522 ยกฐานะเป็นวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2523 เปิดสอนแผนกคหกรรมศาสตร์ทั่วไป
- พ.ศ. 2524 เปิดสอนระดับ ปวท. สาขาบริหารธุรกิจ แผนกการบัญชี
- พ.ศ. 2525 เปิดสอนแผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์
- พ.ศ. 2527 เปิดสอนระดับปวส. สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาการบัญชี
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป
- พ.ศ. 2531 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
- พ.ศ. 2532 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาการตลาด
- พ.ศ. 2535 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาเลขานุการ และ ปวส. แผนกวิชาเทคนิค
โลหะ
- พ.ศ. 2536 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาแม่พิมพ์โลหะและสาขาวิชาช่างก่อสร้าง
- พ.ศ. 2537 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เปิดสอนระดับ ปวช.
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

- พ.ศ. 2538 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาการบัญชี (รับจากผู้สำเร็จ ม.6)
- พ.ศ. 2540 เปิดสอนระดับ ปวช. (สมทบ) สาขาวิชาช่างไฟฟ้า และ ปวส. (สมทบ) การบัญชี
- พ.ศ. 2541 เปิดสอนระดับ ปวส. (สมทบ) สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาการบัญชี สาขาการบัญชี (ม.6)
- พ.ศ. 2543 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาการเงินการธนาคาร
- พ.ศ. 2545 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาช่างโยธา สาขาอาหารและโภชนาการ (ม.6)
- พ.ศ. 2546 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- พ.ศ. 2547 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาช่างและพอลิเมอร์
- พ.ศ. 2551 เปิดสอนแผนกวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- พ.ศ. 2552 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาการจัดการสำนักงาน และสาขาวิชาการโรงแรม และการบริการ
- พ.ศ. 2553 เปิดสอนระดับ ปวส. แผนกวิชาการจัดการทั่วไป
- พ.ศ. 2554 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาเครื่องกล สาขาวิชาเทคนิคการผลิต สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง และสาขาวิชาการก่อสร้าง
- พ.ศ. 2555 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
- พ.ศ. 2556 เปิดสอนระดับ ปวช. และ ปวส. สาขาวิชาโยธา สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขาวิชาแพ้นและสิ่งทอ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- พ.ศ. 2559 เปิดสอนระดับปริญญาตรี หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีการก่อสร้าง
- พ.ศ. 2562 เปิดสอนระดับ ปวช. สาขาวิชาเมคคาทรอนิกส์
เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์
เปิดสอนระดับ ปวช. สาขาช่างยนต์
สาขางานจักรยานยนต์และเครื่องยนต์เล็กอเนกประสงค์
- พ.ศ. 2564 เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล สาขางานธุรกิจดิจิทัล สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

3. การจัดการศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคพัทลุงจัดการศึกษาในระดับ ปวช. จำนวน 16 สาขาวิชา ระดับ ปวส. 21 สาขางาน รวม 37 สาขาวิชาสาขางาน โดยจัดการศึกษาทั้งระบบปกติและระบบทวิภาคี ทั้งนี้ในระบบทวิภาคีมีการจัดการศึกษา 5 สาขาวิชาสาขางาน

4. ปรัชญาของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

วินัยดี ทักษะเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม ล้ำเลิศวิชา ร่วมพัฒนาสังคม

5. วิสัยทัศน์

“เป็นสถานศึกษาชั้นนำด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสากล และบริการสังคม ภายใต้อาณาจักรพระราชา”

6. อัตลักษณ์

ทักษะเด่น เน้นคุณธรรม

7. เอกลักษณ์

ทักษะวิชาชีพเด่น เห็นคุณค่าการ บริการสังคม

8. พันธกิจ

พันธกิจที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

กลยุทธ์

1.1 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมืองโดยเน้นการปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรมและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

1.2 พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้การทะเลาะวิวาท การสร้างความรุนแรงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียน

พันธกิจที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์

2.1 เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสังคม

2.2 ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศ เฉพาะทาง

พันธกิจที่ 3 การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

กลยุทธ์

3.1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะตามหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศไทย 4.0

3.2 ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพ

3.3 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ตรงกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

3.4 ส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีสมรรถนะตามหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

พันธกิจที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในด้านอาชีวศึกษา
กลยุทธ์

4.1 เพิ่มโอกาส ความเสมอภาคและสารสนเทศที่ครอบคลุม ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

4.2 พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้เรียนและสารสนเทศที่ครอบคลุม ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

พันธกิจที่ 5 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
กลยุทธ์

5.1 พัฒนาผู้เรียนและบุคลากรให้มีจิตสำนึก ทักษะคต ค่านิยมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.2 พัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 พัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พันธกิจที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา

กลยุทธ์

6.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล

6.2 ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6.3 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการสถานศึกษาวินยดี
ทักษะเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม ล้ำเลิศวิชา ร่วมพัฒนาสังคม

9. มาตรฐานการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง พ.ศ. 2561 (ฉบับแก้ไขปรับปรุง)

มาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 3 ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ 5 ด้านปัจจัยพื้นฐาน

ตาราง 1 จำนวนบุคลากรในสถานศึกษา จำแนกตามประเภทของบุคลากรและเพศ ปีงบประมาณ 2566

ลำดับ	ประเภทของบุคลากร	เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
1	ผู้บริหาร	5	0	5
2	ข้าราชการครู	74	58	132
3	ข้าราชการพลเรือน	0	1	1
4	ลูกจ้างประจำ	3	0	3
5	พนักงานราชการ	4	2	6
6	ลูกจ้างชั่วคราว	14	32	46
7	ครูจ้างสอนรายเดือน	24	22	46
8	ครูจ้างสอนชาวต่างประเทศ	2	0	2
	รวม	126	115	241

ที่มา: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง (2566: 1)

9.1 สาขาวิชาที่เปิดสอน

9.1.1 วิทยาลัยเทคนิคพัทลุงทำการเปิดสอนทั้งหมด 20 แผนกวิชา ดังต่อไปนี้

- 1) แผนกวิชาช่างยนต์
- 2) แผนกวิชาช่างกลโรงงาน
- 3) แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ
- 4) แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
- 5) แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์
- 6) แผนกวิชาช่างก่อสร้าง
- 7) แผนกวิชาเทคนิคพื้นฐาน
- 8) แผนกวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 9) แผนกวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- 10) แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 11) แผนกวิชาการบัญชี
- 12) แผนกวิชาการตลาด
- 13) แผนกวิชาการเลขานุการ
- 14) แผนกวิชาการจัดการสำนักงาน
- 15) แผนกวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว
- 16) แผนกวิชาแฟชั่นและสิ่งทอ
- 17) แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ

- 18) แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์
- 19) แผนกวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน
- 20) แผนกวิชาเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์

9.1.2 วิทยาลัยเทคนิคพัทลุงมีการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี จำนวนทั้งสิ้น 5 สาขาวิชา ประกอบด้วย

- 1) สาขาวิชายานยนต์
- 2) สาขาวิชาช่างกลโรงงาน
- 3) สาขาวิชาการตลาด
- 4) สาขาวิชาการโรงแรม
- 5) สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

ตาราง 2 จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ปวช.1	551	297	848
ปวช.2	514	247	761
ปวช.3	560	365	925
ปวส.1	390	357	747
ปวส.2	401	276	677
รวม	2,416	1,542	3,958

ที่มา: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง (2566: 2-3)

วิทยาลัยเทคนิคพัทลุงมีจำนวนนักเรียน นักศึกษา ทั้งสิ้น 3,958 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566)

10. การบริหารงานของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) กล่าวถึง การบริหารงานของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1) สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็นฝ่าย ดังนี้

1.1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร แบ่งออกเป็น 8 งาน ประกอบด้วย งานบริหารงานทั่วไป งานบุคลากร งานการเงิน งานการบัญชี งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานทะเบียน และงานประชาสัมพันธ์ สำหรับภาระหน้าที่งานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของความร่วมมือในการจัดการภาครัฐและเอกชน คือ งานประชาสัมพันธ์

1.2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แบ่งออกเป็น 7 งาน ประกอบด้วย งานวางแผน และงบประมาณ งานศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ งานความร่วมมือ งานวิจัย พัฒนานวัตกรรมและ

สิ่งประดิษฐ์ งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา งานส่งเสริมผลิตผล การค้าและประกอบธุรกิจ และงานฟาร์มและโรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดทำการสอน)

1.3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา แบ่งออกเป็น 6 งาน ประกอบด้วย งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา และงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

1.4) ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็น 6 งาน ประกอบด้วย แผนกวิชา งานพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และงานสื่อการเรียนการสอน

แผนกวิชาซีพีทำการสอนตามความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ ท้องถิ่นและผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ในกรณีที่แผนกวิชาซีพีใดไม่มีความจำเป็นต้องเปิดทำการสอนในสถานศึกษาต่อไปให้ดำเนินการยุบ เลิกแผนกวิชาซีพีนั้น การเปิดสอนแผนกวิชาซีพีใหม่ และการยุบเลิกแผนกวิชาซีพี ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการวิทยาลัยโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

2) ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาจมอบหมายหน้าที่ให้รองผู้อำนวยการวิทยาลัยคนหนึ่งรับผิดชอบบริหารงานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือหลายฝ่ายที่กำหนดไว้ในข้อ 1) ก็ได้ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายหน้าที่ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำหรือว่าจ้างบุคคลภายนอกให้ทำหน้าที่หัวหน้างาน หัวหน้าแผนก และเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ในสถานศึกษาได้ตามความจำเป็นและตามที่เห็นสมควร การแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้บุคคลทำหน้าที่หัวหน้างาน หัวหน้าแผนกตามวรรคสอง อาจแต่งตั้งหรือมอบหมาย ให้บุคคลใด บุคคลคนหนึ่ง ทำหน้าที่หัวหน้างาน หัวหน้าแผนกมากกว่าหนึ่งหน้าที่ก็ได้

สรุปได้ว่า การบริหารงานสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นผู้บริหารสูงสุด และอาจมอบหมายหน้าที่ให้รองผู้อำนวยการวิทยาลัย รับผิดชอบการบริหารงานแบ่งเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และฝ่ายวิชาการ ซึ่งในแต่ละฝ่ายจะมีงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง มีทั้งหมด 5 สาขา ประกอบด้วย สาขางานยานยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการโรงแรม และสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

ตาราง 3 จำนวนสถานที่ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ผู้เรียนระบบทวิภาคีภาคเรียนที่ 1/2566

ลำดับที่	แผนกวิชา	จำนวนสถานประกอบการ
1	ช่างยนต์	18
2	ช่างกลโรงงาน	11
3	การตลาด	10
4	การโรงแรม	6
5	อาหารและโภชนาการ	8

ที่มา: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง (2566: 23)

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ภาคเรียนที่ 1/2566

ลำดับที่	แผนกวิชา	ระดับชั้น			รวม
		ปวช.1	ปวช.2	ปวช.3	
1	ช่างยนต์	30	40	47	117
2	การโรงแรม	-	8	-	8
	รวม	30	48	47	125

ที่มา: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง (2566: 17)

ตาราง 5 จำนวนนักศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. ภาคเรียนที่ 1/2566

ลำดับที่	แผนกวิชา	ระดับชั้น		รวม
		ปวช.1	ปวช.2	
1	ช่างยนต์	58	34	92
2	ช่างกลโรงงาน	5	-	5
3	การตลาด	21	31	52
4	การโรงแรม	32	31	63
5	อาหารและโภชนาการ	28	18	46
	รวม	144	114	258

ที่มา: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง (2566: 21)

11. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

วิทยาลัยเทคนิคพัทลุงได้ดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคุณภาพสูง โดยการขับเคลื่อนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตลอดจนภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจ และบันทึกข้อตกลง (MOU) สถานศึกษา ในการเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนภาคเศรษฐกิจของประเทศ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคือการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ มีทักษะฝีมือ มีสมรรถนะในการทำงาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ โดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาผ่านระบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขยายผลและครอบคลุมทุกมิติ โดยมุ่งเน้นนักเรียน นักศึกษาในระบบทวิภาคี ร้อยละ 30 ตามเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้เรียนในระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ระดับ ปวช. จำนวน 125 คน ระดับ ปวส. จำนวน 258 คน รวมจำนวนผู้เรียนระบบทวิภาคีทั้งหมด 383 คน จากจำนวนผู้เรียนทั้งหมด จำนวน 3,958 คน คิดเป็นร้อยละ 9.67

ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ แหล่งวิทยาการ ตลอดจนกฎหมายท้องถิ่น ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการฝึกอาชีพและการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ทั้งนี้ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามหลักสูตรที่เปิดสอน วิทยาลัยเทคนิคพัทลุงได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง, 2566: 8-11)

1) จัดการศึกษาให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการดำรงชีวิตตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการปฏิบัติงานจริงตามความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

2) จัดการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ทั้งในด้านการจัดการวิชาการ การใช้บุคลากร และทรัพยากรร่วมกัน

3) จัดการศึกษาโดยการระดมทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพย์สิน และบุคลากร ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น รวมทั้งความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และการจัดการทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา

4) จัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะทางวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพ เป็นพลเมืองดีของสังคม มีความสามารถในการคิด เรียนรู้ วางแผนและพัฒนาตนเอง

5) เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและท้องถิ่น

6) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

7) ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ส่งเสริมการกีฬา พละนารมย์ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงธุรกิจ การรับงานการค้า และการรับจัดทำ รับบริการรับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่ายที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

1) การจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวปฏิบัติ ประกาศ ระเบียบ ปฏิทินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2) การวางแผนการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดซื้อ จัดหา จัดเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ทรัพยากรการเรียนการสอน ครูและบุคลากร การจัดหาและพัฒนาแหล่งความรู้ สนับสนุน การเรียนการสอน การแสวงหาความร่วมมือภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นสถานที่ฝึกอาชีพ และหรือฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ

3) การจัดทำแผนการเรียน ตารางเรียน ตารางสอน ตารางการใช้ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ

4) การพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และวัดประเมินผล การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอน

5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

1) สถานศึกษาทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ติดต่อกับสถานประกอบการเชิญชวนให้เข้าร่วมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2) สถานประกอบการที่ประสงค์จะรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แจ้งความจำนงและความร่วมมือไปยังสถานศึกษา

3) สถานศึกษาต้องวิเคราะห์การประกอบกิจการความพร้อมของสถานประกอบการและความพร้อมของสถานศึกษา ก่อนกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะร่วมกันฝึก

4) สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.1) กำหนดสาขาวิชาชีพที่จะฝึกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.2) กำหนดเป้าหมาย จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่สถานศึกษา

ต้องการ

5.3) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.4) จัดทำรายละเอียดการฝึกภาคปฏิบัติในแต่ละรายวิชา ตามความเหมาะสมของสถานประกอบการ ให้ครอบคลุมเนื้อหาของหลักสูตร

5.5) จัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตร

5.6) ดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการเรียน

5.7) นิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติและติดตามผล

5.8) จัดทำเครื่องวัดและประเมินผล

5.9) สถานประกอบการออกใบรับรอง การผ่านงานให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา

5.10) สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา

กระบวนการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

1) สํารวจข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.1) หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกับหัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชาตามสาขาที่จะเปิดสอน ร่วมสำรวจความต้องการของสถานประกอบการ และพิจารณาความเหมาะสมตลอดจนความเป็นไปได้ในความร่วมมือ

1.2) นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทั้งหมดมาประชุมปรึกษาหารือในการวางแผนการจัดการ

1.3) กำหนดขอบข่าย ความรับผิดชอบ ในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2) ประสานงานกับสถานประกอบการที่ร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน สาขาวิชาซีพีที่เปิดสอน ตลอดจนการรับสมัครนักเรียน กำหนดจำนวนนักเรียนร่วมกับสถานประกอบการ ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่การฝึกเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนอัตราส่วน of นักเรียนกับครูฝึก และสาขาวิชาซีพีที่เปิดสอน

3) รับขึ้นทะเบียนนักเรียน ภายหลังจากที่สถานประกอบการรับเข้าเรียนและทำสัญญาการฝึกอาชีพแล้ว

3.1) รับนักเรียนที่ผ่านการทำสัญญา การฝึกอาชีพกับสถานประกอบการแล้วทำการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2) รับมอบตัวจากผู้ปกครอง ภายหลังจากการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน

3.3) ตรวจสอบสุขภาพ

4) รับลงทะเบียนเรียนตามรายวิชาที่เปิดสอนตลอดหลักสูตร

4.1) รับลงทะเบียนรายวิชา

4.2) จัดครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน

5) จัดปฐมนิเทศให้แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง ก่อนเข้าเรียนร่วมกับสถานประกอบการ

5.1) ให้ความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมแก่นักเรียน และผู้ปกครองในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.2) จัดให้ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกพบกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมดูแลความประพฤติและการเรียนของนักเรียน

6) จัดทำแผนการเรียนตลอดหลักสูตร ร่วมกับสถานประกอบการจัดการประชุมสัมมนาให้แก่ครูฝึกของสถานประกอบการ และครู-อาจารย์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนการเรียนการฝึกตลอดหลักสูตร

7) จัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร

7.1) จัดให้ครูแต่ละสาขาวิชาดำเนินการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามหลักสูตร

7.2) จัดฝึกอบรมเพิ่มเติมให้แก่ นักเรียนตามความต้องการของสถานประกอบการ

7.3) รายวิชาใด หากสถานประกอบการไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตรให้สถานประกอบการจัดสอนเพิ่มเติมให้จนครบหลักสูตร

8) จัดครูทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

8.1) จัดทำแผนการติดตามและกำกับแต่ละสาขาวิชา

8.2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูที่ทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพ

8.3) จัดให้มีการติดตามและกำกับตามแผน

8.4) ติดตามรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการพัฒนาต่อไป

9) การจัดอบรม ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกในสถานประกอบการเกี่ยวกับการวางแผนการฝึก การวัด และประเมินผลการฝึก

9.1) ให้ความรู้ ความเข้าใจ หลักการวิธีการ ตลอดจนข้อปฏิบัติในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

9.2) ร่วมดำเนินการจัดรายละเอียดวิชาชีพ ในหมวดวิชาชีพลีเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

9.3) จัดทำแผนการฝึกอาชีพตามรายวิชา ตลอดหลักสูตร

9.4) จัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพ

10) วัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอดหลักสูตร

10.1) ประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎี ในสถานศึกษาทุกภาคเรียน

10.2) เสนอรายชื่อคณะครูและคณะครูฝึกในสถานประกอบการร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลครั้งหลักสูตร และสิ้นสุดหลักสูตรเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแต่งตั้ง

11) แจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล

12) จัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและใบรับรองการผ่านงานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

13) จัดมอบป้ายประกาศความร่วมมือและเกียรติคุณให้แก่สถานประกอบการ ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

14) การจัดการประชุมสัมมนาสถานประกอบการ ประเมินผลความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อการวางแผนการพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ภายใต้โครงการยกระดับความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคตร่วมกับโครงการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทวิภาคีแผนการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพและแผนฝึกอาชีพ พร้อมมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการที่มีส่วนร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงมีการกำหนดยุทธศาสตร์กลยุทธ์ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษากับสถานประกอบการมีส่วนร่วมบริหารจัดการด้านงบประมาณ มีการจัดตั้งสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษามีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรแผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการกำกับ ติดตาม ควบคุม การปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลสูงสุด สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบัน เพื่อตัดสินใจและใช้ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งได้ขอเสนอไว้ตามลำดับดังนี้

ยุพาวดี ศิริปริดี (2559: 66-74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมและทุกรายด้านระดับมากระวังลำดับการดำเนินงานแต่ละรายด้านจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการประสานงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผน ด้านการติดตามผล ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ ด้านบุคลากร และด้านหลักสูตร ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามสถานภาพที่แตกต่างกัน มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประเภทสถานศึกษา และไม่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการคัดกรองนักเรียนก่อนออกฝึกอาชีพ 2) ด้านการประสานงาน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ และการติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ 3) ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรมีการจัดครูและครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) ด้านหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีการประสานงานระหว่างสถานศึกษา

กฤติกา ไหวพริบ (2560: 103-105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ 3) เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขสภาพปัญหาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านหลักสูตร ตามลำดับ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการและนักเรียนที่มีต่อการบริหาร การศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน เหตุผลในการเข้าศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เบญจวรรณ ศรีค่านวล (2560: 43-47) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลในการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาในจังหวัดลำปาง 2) ระดับความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครูผู้สอน ตามลำดับ 2) ระดับความสำเร็จในการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสมรรถนะวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามลำดับ และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสถานประกอบการ มีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 47.50

สมบุญ ชดช้อย (2560: 81-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียน วิทยาลัยสารพัดช่าง นครศรีธรรมราช สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างประเทศ ของวิทยาลัยสารพัดช่างในกลุ่มภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมศึกษาในสถานศึกษา 2 แห่งที่มีการปฏิบัติที่ดี 3) เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียน และ 4) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียน วิทยาลัยสารพัดช่าง นครศรีธรรมราช ผลวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างประเทศของวิทยาลัยสารพัดช่างในกลุ่มภาคใต้ โดยค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่าง

ประเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียน วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่ามียังมีองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน คือ 1) ปรับกระบวนการทศน์ 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การเตรียมนักศึกษา 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) การบริหารจัดการ และ 6) เพิ่มผลผลิต

วิชัย มั่นจันดา (2561: 87-93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา และ 2) เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ผลวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” 2) ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้ (1) ด้านผู้สำเร็จการศึกษาผู้เรียนมีทักษะเฉพาะด้านในด้านที่ตัวเองฝึกปฏิบัติอาชีพในสถานประกอบการทำให้ขาดทักษะในด้านอื่น ๆ และผู้เรียนขาดการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านอื่น ๆ กับทางสถานศึกษา (2) ด้านหลักสูตรการสอนในสถานประกอบการไม่สอดคล้องกับแผนฝึกอาชีพ (3) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการสถานประกอบการบางแห่งยังไม่มี ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (4) ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนไม่สามารถไปนิเทศตามเกณฑ์ 3 ครั้งในหนึ่งภาคเรียนได้ และไม่มี การนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน และ 4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้ (1) ด้านผู้สำเร็จการศึกษาหลังจากฝึกอาชีพเสร็จควรมีการประเมินความรู้และจัดอบรมในส่วนที่ผู้เรียนขาดหาย และให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกับสถานประกอบการและให้สถานประกอบการประเมินให้สถานศึกษา (2) ด้านหลักสูตรก่อนฝึกอาชีพควรมีการจัดทำแผนร่วมก่อนฝึกอาชีพ และครูนิเทศติดตามผลตามแผนการฝึกอาชีพ (3) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุมแนวทางการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีก่อนส่งผู้เรียนออกฝึกอาชีพที่สถานประกอบการ และ (4) ด้านการวัดผลและประเมินผลนิเทศทางสื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ร่วมสถานประกอบการ และหลังจากมีการฝึกอาชีพเสร็จสิ้นแล้วควรจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์การประเมินผู้เรียน

นภาพร เหล่าพิชิต (2562: 97-105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์และ 2) นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ

ปัจจุบันของการจัดการการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ การนิเทศการศึกษา และปัญหาของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่พบมากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตร และ 2) แนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ คือ สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมด้านผู้เรียน สํารวจความต้องการในการจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูฝึกในสถานประกอบการ ส่งเสริมการนิเทศออนไลน์ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สมพร ชูทอง (2562: 65-68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาพ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก พบว่า (1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทุกแผนกวิชา แต่การประชาสัมพันธ์ผู้เรียนและผู้ปกครองยังไม่กว้างขวาง นอกจากนี้สถานศึกษายังขาดการจัดระบบการนิเทศติดตามผู้เรียน (2) ด้านการนำไปสู่การปฏิบัติ สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ขาดมาตรฐานการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและสอดคล้องตามสมรรถนะที่กำหนดตามหลักสูตร (3) ด้านการติดตามการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบอยู่ในวงจำกัด ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (4) ด้านการดำเนินงาน สถานประกอบการไม่จ่ายเบี้ยเลี้ยงสวัสดิการให้กับผู้เรียนและไม่ได้ประกันการได้งานทำที่แน่นอน ภายหลังจากการศึกษา (5) คุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ ขาดการสนใจติดตามความทันสมัยและความก้าวหน้าทางวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่จึงไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านทักษะเชาว์ปัญญา ทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลใหม่จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ยังขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารไม่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก มีปัจจัยสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน ประกอบด้วยปัจจัยสนับสนุน 4 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านบุคลากรงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารงานด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (3) ด้านการคัดเลือกผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (4) ด้านคุณลักษณะของครูฝึกและครูนิเทศในสถานประกอบการ รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นรูปแบบที่มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐานสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ เป็นการบูรณาการความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติจนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่ชัดเจนถูกต้องและสามารถนำไปฝึกฝนทักษะการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมมีผลต่อการยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา 4) รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบ

ทวิภาคีสู่มาตรฐาน ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นรูปแบบที่มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

สุมาลี จันทร์ชลอ (2562: 112-115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาในระบบฝึกหัดวิชาชีพในยุค 4.0 ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบและบริบทของการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีในยุค 4.0 ด้านสถานศึกษา คือ วิธีการดำเนินงานของหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีนั้น กระบวนการเริ่มตั้งแต่ 1) รับนักศึกษาเข้ามากลางการพูดคุยทำความเข้าใจกับนักศึกษาและผู้ปกครอง 2) การเจรจารักษาสิทธิประโยชน์ผลประโยชน์ของนักเรียนนักศึกษาผู้ปกครองกับสถานประกอบการ 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) ครูออกนิเทศ 5) ครูฝึกของสถานประกอบการกับการพัฒนานักเรียน 6) การวัดและการประเมินผล และ 7) ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรในระบบทวิภาคีส่วนด้านสถานประกอบการ พบว่า 1) มีวิธีการบริหารจัดการนักเรียน นักศึกษาในระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ และ 2) บริษัทไม่มีสิทธิสัญญาใด ๆ กับสถานศึกษา เป็นลักษณะการได้รับจดหมายขอฝึกงานจากสถานศึกษา หลักเกณฑ์ที่รับนักเรียนนักศึกษา ส่วนด้าน ผู้เรียน พบว่า 1) ปัญหา อุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหาของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรทวิภาคี และ 2) เรื่องการปรับตัวเข้าสู่สังคม อาจารย์จะช่วยแก้ปัญหา สอนด้านความคิด ด้านหลักสูตร และการแก้ปัญหาเวลาทำงานจริง ส่วนแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีในยุค 4.0 ด้านสถานศึกษา พบว่า 1) สถานศึกษาเน้นการเรียนที่สร้างนวัตกรรมในยุค 4.0 สร้างโจทย์นวัตกรรม ให้นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการได้ และ 2) ให้นักเรียนลงมือทำนำองค์ความรู้ไปแก้ไขปัญหาในสถานประกอบการได้ขอแนะนำจากสถานประกอบการ คือ (1) ควรปรับปรุงพัฒนา เรื่อง การสื่อสาร ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา (2) ควรมีเทคโนโลยีในการดูแลนักเรียนฝึกงาน ผ่านระบบออนไลน์ (3) จัดทำระบบออนไลน์ในการวัดและประเมินผลการฝึกงานจากการบันทึกลงใน เล่มฝึกงาน และ (4) ควรพัฒนาทักษะด้านช่างเทคนิคช่างทางด้านวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

จงจิตร จับใจนาย (2563: 181-184) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด เชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน การจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนา การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตาม มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมการบริหาร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ กับสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะการบริหารงานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า 1) ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา การปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องเน้นความยืดหยุ่นและความต้องการของสถานประกอบการ 2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียน การสอน สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการ 3) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานและวิธีการ

ประเมินการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ 4) ด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา มีการประชุมแนวทางการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีก่อนส่งผู้เรียนออกฝึกอาชีพที่สถานประกอบการ

ธัญญลักษณ์ จีระออน (2563: 70-74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ของวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมและด้านปัจจัยพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และเมื่อพิจารณาการประเมินคุณภาพในแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.98-4.09 และ 2) เมื่อพิจารณาถึงข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาควรเพิ่มเติมระบบการช่วยเหลือดูแลผู้เรียนเพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในระหว่างการศึกษา รวมถึงปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และทดสอบมาตรฐานตามหลักสูตรและตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่กำหนดระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อเป็นตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงประสิทธิภาพของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาต่อไป

สุระชัย ลาพิมพ์ (2563: 170-176) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2) พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา มีการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ และมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วย 7 แนวทาง 2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการเรียนนิเทศ ติดตามนักศึกษา และกำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียน ประกอบด้วย 10 แนวทาง 3) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ครอบคลุมทุกด้าน ประกอบด้วย 10 แนวทาง และ 4) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา

สถานประกอบการ มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 9 แนวทาง

วชิรวิทย์ ผาดำ (2564: 74-76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และสร้างแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนมมี 4 แนวทาง คือ (1) แนวทางการจัดการเรียนการสอน (2) แนวทางความร่วมมือกับสถานประกอบการ (3) แนวทางการนิเทศการศึกษา และ (4) แนวทางการวัดผลประเมินผล

สุเมธ รินทลิก (2564: 64-69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า 1) ระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา 2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Fossum (1996: 320-325) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบนโยบาย : กรณีศึกษาการฝึกปฏิบัติงานของคนหนุ่มสาว ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีการผสมผสานกันระหว่างพื้นฐานของงาน และพื้นฐานของโรงเรียนเข้าไว้ด้วยกันในโปรแกรม ซึ่งได้รับความสนใจจากนักการศึกษาของสหรัฐอเมริกา และนำมาใช้ในสหรัฐอเมริกา เช่น ในมินนิโซตา (Minnesota) โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบของการฝึกปฏิบัติงานของคนหนุ่มสาวในปี ค.ศ. 1994 อย่างไรก็ตามโครงการจากโรงเรียนไปสู่บ้านตามแนวคิดของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น เมื่อนำมาใช้ในสหรัฐอเมริกาแล้วยังคงมีปัญหาเรื่องเงินงบประมาณอยู่บ้าง การฝึกปฏิบัติงานของคนหนุ่มสาวในมินนิโซตา (Minnesota) มี 3 โปรแกรม คือ โปรแกรมการฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรมหนัก โปรแกรมการฝึกงานในท้องถิ่นย่อยในเมือง และโปรแกรมการฝึกงานด้านสุขภาพอนามัย และโดยสรุปการฝึกปฏิบัติงานของคนหนุ่มสาวมี 3 ประเด็น คือ เพื่อเป็นการพัฒนาคน ทักษะ และวิชาชีพ เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชน สังคม และมลรัฐ และเพื่อเป็น

การสร้างให้เกิดความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระหว่างภาครัฐ และเอกชนในการศึกษาระบบ
 ทวิภาคีของมลรัฐมินนิโซตา (Minnesota)

Lehmann (1997: 4556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาระบบ
 ทวิภาคีในประเทศเยอรมัน ผลการวิจัยพบว่า เป็นระบบการศึกษาที่นิยมกันแพร่หลายและเป็นวิธีผลิต
 แรงงานที่มีทักษะเขาสู่ตลาดอุตสาหกรรม ทำให้เกิดแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้าร่วมศึกษาต่อในระบบนี้
 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะมีทักษะในการปฏิบัติงาน และประสบผลสำเร็จในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน
 อย่างมีประสิทธิภาพ

Shuler (1997: 171-188) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการและแนวคิดในการรื้อฟื้น
 เรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นใน 3 มลรัฐ ผลการวิจัยพบว่า
 การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีได้มีการรื้อฟื้นขึ้นอีกครั้งในปี ค.ศ. 1964 ด้วยพระราชบัญญัติ Civil
 Rights Act โดยมี เคนเน็ท อัดัม (Kenneth Adams) มาให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ การจัดการศึกษา
 ระบบทวิภาคียังมุ่งเน้นในเรื่องของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันในการให้การศึกษาทั้งคนผิวดำ
 และคนผิวขาวในสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

Dietz (2001: 337-353) ได้วิจัยเรื่อง โรงงานในโรงเรียน (worksite school) กรณีศึกษา
 ความร่วมมือระหว่างการศึกษาของรัฐกับธุรกิจเอกชน ได้กล่าวถึงความเป็นหุ้นส่วนระหว่างธุรกิจ
 กับการศึกษาในอเมริกาว่าได้รับการสนับสนุนอย่างเร่งด่วนเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เพราะการขาดแคลน
 แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมเชื้อเพลิง และถ้าโรงเรียนมุ่งแต่
 จะสอนนักเรียนอย่างเดียวก็จะเป็นการสอดคล้องกับท้องถิ่น จึงมีแนวความคิดที่จะให้โรงเรียน
 มีงานทำควบคู่ไปกับการเรียน ในปี ค.ศ. 1987 กลุ่มธนาคารอเมริกา เมือง Dade มลรัฐฟลอริดา
 (Florida) ได้ทดลองจัดโรงงานในโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก ทรัพย์สินที่เกิดจากการทำงานจะเป็นของ
 โรงเรียน และสถานะที่โรงเรียนตั้งอยู่ การที่จะทำให้เกิดโรงงานในโรงเรียนได้จะต้องมีการปฏิรูป
 และปรับโครงสร้างของโรงเรียน สร้างทักษะ การประสานงานระหว่างบุคคล การทำงานเป็นทีม
 มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับบริษัทในการวางแผน และจัดหลักสูตร ควรจะเริ่มจากการจัด
 สภาพภูมิทัศน์ และสิ่งก่อสร้างในโรงเรียน แล้วขยายไปสู่ระดับเทคโนโลยีและการฝึกอบรมร่วมกัน
 ควรเริ่มจากนักเรียนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียนก่อน

ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศสรุปได้ว่า การจัดการศึกษา
 อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการ
 ของผู้ประกอบการสามารถพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะเท่าทันเทคโนโลยีปัจจุบัน และเชื่อมโยง
 องค์ความรู้เพื่อพัฒนาการทำงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต พัฒนาคุณภาพ
 ผู้เรียนทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้าน
 ความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบ สร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการที่มีศักยภาพ
 เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกิดความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างเป็น
 ระบบ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้สอนทั้งในสถานศึกษา
 และสถานประกอบการ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนากำลังคนให้มีทักษะ
 ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รองรับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ครูในวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 185 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้แทนสถานประกอบการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึก จำนวน 62 คน รวมประชากร จำนวนทั้งสิ้น 247 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ครูในวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 125 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้แทนสถานประกอบการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึก จำนวน 56 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 181 คน

โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan, 1970 (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถานภาพ โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของแต่ละสถานภาพ และสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานภาพด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

ตาราง 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
ครูในวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	185	125
ผู้แทนสถานประกอบการ	62	56
รวม	247	181

ที่มา: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง (2566: 26)

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมุ่งศึกษาการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
3. การทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การกำหนดกรอบแนวคิด ตั้งสมมติฐาน และนิยามศัพท์
5. การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้
 - 5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 5.2 การสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการวิจัย
 - 5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
8. รายงานผลการวิจัย

ตาราง 7 แบบแผนการวิจัย

ลำดับที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1	เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ครูและผู้แทนสถานประกอบการจำนวน 181 คน	แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า	ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2	เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพประสบการณ์ทำงาน ทวิภาคี และสาขาวิชา	ครูและผู้แทนสถานประกอบการจำนวน 181 คน	แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า	t-test F-test
3	เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ครูและผู้แทนสถานประกอบการจำนวน 181 คน	แบบสอบถามปลายเปิด	ความถี่และสรุปเป็นความเรียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย สถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านความร่วมมือ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามมาตรวัตของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่า ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ระดับ 5 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างแบบสอบถามโดยตอนที่ 1 ใช้แบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's scales) และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง

2.2 นำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อคำถาม ซึ่งใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยวิธีการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

เกณฑ์ที่ยอมรับได้คือค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยข้อคำถามได้มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 ดังภาคผนวก ง

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและผู้แทนสถานประกอบการซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (ชนม์ชกรณ วรรณิทธิ์, 2554: 147) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.96 ดังภาคผนวก ง

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือถึงผู้บริหารเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครู และผู้แทนสถานประกอบการ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก จำนวน 181 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ ผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) โดยส่งคิวอาร์โค้ดผ่านระบบ E-Office ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ไปยังกลุ่มตัวอย่าง
3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ตอบผ่านระบบออนไลน์ รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
- 1.2 นำข้อมูลออกจากระบบออนไลน์ (Google Form) แล้วบันทึกข้อมูล
- 1.3 ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนี้

1.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของครู และผู้แทนสถานประกอบการ โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.3.2 วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ทำงานทวิภาคี โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent Sample Test และสาขาวิชาใช้สถิติ One-Way ANOVA (F-test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

1.3.4 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่และสรุปเป็นความเรียง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้บรรยายข้อมูลพื้นฐาน

2.1.1 ความถี่ (Frequency)

2.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence)

2.2.2 ความเชื่อมั่น ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

2.3.1 t-test แบบ Independent Sample Test

2.3.2 F-test สำหรับวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหากมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ผู้วิจัยได้รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบเอฟ (F-test)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของนัยสำคัญทางสถิติ
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ในครั้งนี้ การนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูและผู้แทนสถานประกอบการ ได้แก่ สถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ในภาพรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูและผู้แทนสถานประกอบการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูและผู้แทนสถานประกอบการ จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา ดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของครูและผู้แทนสถานประกอบการจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
ครู	125	69.10
ผู้แทนสถานประกอบการ	56	30.90
ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี		
น้อยกว่า 5 ปี	58	32.00
5 ปี ขึ้นไป	123	68.00
สาขาวิชา		
ช่างยนต์	34	18.80
ช่างกลโรงงาน	20	11.00
การตลาด	10	5.50
การโรงแรม	18	9.90
อาหารและโภชนาการ	18	9.90
สาขาวิชาอื่น ๆ	81	44.80
รวม	181	100.00

จากตาราง 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10 ผู้แทนสถานประกอบการ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี 5 ปีขึ้นไป จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 สาขาวิชาอื่น ๆ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 สาขาวิชาช่างยนต์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 สาขาวิชาช่างกลโรงงาน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 สาขาวิชาการโรงแรม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 สาขาวิชา

อาหารและโภชนาการ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 และสาขาวิชาการตลาด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ในภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านปรากฏดัง ตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ด้านการบริหารจัดการ	4.37	0.40	มาก
2	ด้านการบริหารหลักสูตร	4.37	0.44	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.34	0.49	มาก
4	ด้านความร่วมมือ	4.39	0.45	มาก
	ภาพรวม	4.37	0.42	มาก

จากตาราง 9 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สภาพการดำเนินงานด้านความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตาราง 10 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงด้านการบริหารจัดการ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงด้านการบริหารจัดการ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.60	0.56	มากที่สุด
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร	4.19	0.70	มาก
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ นำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว	4.31	0.75	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและใช้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.29	0.72	มาก
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ	4.28	0.77	มาก
6.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดสรรและบริหารจัดการด้านงบประมาณ	4.31	0.68	มาก
7.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ให้เหมาะกับการฝึกอาชีพ	4.37	0.59	มาก
8.	สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพ	4.43	0.57	มาก
9.	สถานศึกษาได้ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ	4.50	0.50	มาก
10.	สถานศึกษามีการกำกับติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ	4.44	0.76	มาก
	ภาพรวม	4.37	0.40	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37, SD = 0.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 4.60, SD = 0.56$) สถานศึกษาได้ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.50, SD = 0.50$) และสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพพร้อมกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.44, SD = 0.76$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.19, SD = 0.70$)

ตาราง 11 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการประชุมร่วมกันระหว่างครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการในการจัดทำหลักสูตรในสาขาที่เปิดสอน	4.29	0.73	มาก
2.	สถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ	4.38	0.63	มาก
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการศึกษาและสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้	4.40	0.61	มาก
4.	สถานศึกษามีการจัดเรียงลำดับความเหมาะสมของรายวิชาที่ลงทะเบียนเพื่อการฝึกอาชีพ	4.44	0.58	มาก
5.	สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรกับสถานประกอบการ	4.42	0.65	มาก
6.	สถานศึกษามีคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน	4.41	0.62	มาก
7.	สถานศึกษามีการให้คำปรึกษาสถานประกอบการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้	4.40	0.68	มาก
8.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปรับปรุงการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับอาชีพในปัจจุบัน	4.38	0.60	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
9.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตร ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	4.24	0.75	มาก
10.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการพัฒนาหลักสูตรที่ มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน	4.38	0.60	มาก
ภาพรวม		4.37	0.44	มาก

จากตาราง 11 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.44$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดเรียงลำดับความเหมาะสมของรายวิชาที่ลงทะเบียนเพื่อการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.58$) สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.65$) และสถานศึกษามีคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบวิชาชีพให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.62$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.75$)

ตาราง 12 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุงด้านการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการสำรวจความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.45	0.61	มาก
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดเนื้อหาและมีการจัดทำแผนการเรียน	4.32	0.64	มาก
3.	สถานศึกษามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการฝึกอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ	4.40	0.68	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนและฝึกอาชีพ	4.33	0.64	มาก
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการแลกเปลี่ยนในการพัฒนาบุคลากรร่วมกันในแต่ละสาขาวิชา	4.19	0.77	มาก
6.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการประชุมเพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.23	0.77	มาก
7.	สถานศึกษาจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนในการออกฝึกอาชีพไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียนต่อหลักสูตร	4.44	0.58	มาก
8.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติทุกฝ่าย	4.40	0.71	มาก
9.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการประชุมสัมมนาในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.27	0.81	มาก
10.	สถานประกอบการมีการอบรมและให้ความรู้กับผู้เรียนในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์อย่างถูกวิธีก่อนการปฏิบัติงานเสมอ	4.51	0.70	มากที่สุด
11.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตรงกัน	4.45	0.71	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
12.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ครอบคลุมในรายวิชาเรียนและรายวิชาฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	4.30	0.68	มาก
13.	นักเรียน นักศึกษามีการใช้นวัตกรรมในการจัดทำโครงการ หรือโครงการวิชาชีพ หรือการจัดกิจกรรมในสถานประกอบการ	4.34	0.74	มาก
14.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการนำผลการจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน	4.33	0.69	มาก
15.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการนำผลการประเมินในแต่ละภาคเรียนมาประชุมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการประเมินผลในครั้งต่อไป	4.26	0.78	มาก
ภาพรวม		4.34	0.49	มาก

จากตาราง 12 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานประกอบการมีการอบรมและให้ความรู้กับผู้เรียนในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์อย่างถูกวิธีก่อนการปฏิบัติงานเสมอ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.70$) สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการสำรวจความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.61$) และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตรงกัน ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.71$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการแลกเปลี่ยนในการพัฒนาบุคลากรร่วมกันในแต่ละสาขาวิชา ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.77$)

ตาราง 13 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพทุฒงด้านความร่วมมือ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพทุฒง ด้านความร่วมมือ	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
1.	สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการหารือแนวทางความร่วมมือกับสถานประกอบการ	4.54	0.60	มากที่สุด
2.	สถานศึกษาสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับความร่วมมือกับสถานประกอบการ	4.36	0.63	มาก
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการลงนามความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการ	4.59	0.59	มากที่สุด
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการปฐมนิเทศและจัดสัมมนา	4.38	0.66	มาก
5.	สถานศึกษามีการขยายและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ	4.36	0.66	มาก
6.	สถานศึกษามีการเยี่ยมชมสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.67	มาก
7.	สถานศึกษามีความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.79	มาก
8.	สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคีในแต่ละสาขาวิชา	4.31	0.82	มาก
9.	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้ระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน	4.12	0.93	มาก
10.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการฝึกอาชีพ	4.46	0.70	มาก
11.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์การฝึกอาชีพเพียงพอ เหมาะสม	4.50	0.69	มาก
12.	สถานศึกษาและสถานประกอบการเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาใช้เครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย	4.32	0.78	มาก
13.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะ เทคนิคการปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับขั้น	4.36	0.64	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านความร่วมมือ	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
14.	สถานศึกษาประสานสถานประกอบการในการจัดครูฝึกที่มี ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพ	4.43	0.66	มาก
15.	สถานศึกษามีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับสถาน ประกอบการอย่างเหมาะสม	4.50	0.60	มาก
	ภาพรวม	4.39	0.45	มาก

จากตาราง 13 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านความร่วมมือ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.45$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการลงนามความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการ ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.59$) สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการหาหรือแนวทางความร่วมมือกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.60$) และสถานศึกษามีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับสถานประกอบการอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.60$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้ระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.93$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และ
สาขาวิชา โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ
วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย
เทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ครู (n = 125)		ผู้แทนสถาน ประกอบการ (n = 56)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการบริหารจัดการ	4.45	.33	4.08		
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.45	.40	4.18	.46	3.83***	.000
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.42	.44	4.17	.56	2.88**	.005
4. ด้านความร่วมมือ	4.45	.46	4.26	.41	2.71**	.008
ภาพรวม	4.44	.38	4.20	.45	3.55***	.001

** $p \leq .01$

*** $p \leq .001$

จากตาราง 14 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย
เทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหาร
หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้าน
ความร่วมมือ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทวิภาคี โดยภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทวิภาคี โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	น้อยกว่า 5 ปี (n = 58)		5 ปีขึ้นไป (n = 123)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการบริหารจัดการ	4.40	.40	4.35	.40	0.71	.477
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.32	.51	4.39	.40	-1.08	.280
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.30	.61	4.36	.43	-.747	.456
4. ด้านความร่วมมือ	4.36	.63	4.41	.34	-.650	.517
ภาพรวม	4.34	.52	4.38	.36	-.508	.612

จากตาราง 15 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทวิภาคี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวมและรายด้านปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา

สภาพการดำเนินงาน การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ช่างยนต์ (n = 34)			ช่างกลโรงงาน (n = 20)			การตลาด (n = 10)			การโรงแรม (n = 18)			อาหารและโภชนาการ (n = 18)			สาขาวิชาอื่น ๆ (n = 81)		
	ระดับ			ระดับ			ระดับ			ระดับ			ระดับ					
	\bar{X}	SD	ความคิดเห็น	\bar{X}	SD	ความคิดเห็น	\bar{X}	SD	ความคิดเห็น	\bar{X}	SD	ความคิดเห็น	\bar{X}	SD	ความคิดเห็น	\bar{X}	SD	ความคิดเห็น
1. ด้านการบริหารจัดการ	3.97	0.46	มาก	4.52	0.11	มากที่สุด	4.53	0.30	มากที่สุด	4.35	0.51	มาก	4.46	0.24	มาก	4.46	0.32	มาก
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.10	0.42	มาก	4.50	0.11	มากที่สุด	4.48	0.14	มากที่สุด	4.26	0.65	มาก	4.14	0.26	มาก	4.45	0.44	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.03	0.49	มาก	4.49	0.10	มากที่สุด	4.44	0.12	มากที่สุด	4.20	0.90	มาก	4.44	0.24	มาก	4.43	0.45	มาก
4. ด้านความร่วมมือ	4.05	0.48	มาก	4.52	0.10	มากที่สุด	4.53	0.07	มากที่สุด	4.40	0.59	มาก	4.47	0.21	มาก	4.47	0.47	มาก
ภาพรวม	4.04	0.42	มาก	4.51	0.05	มากที่สุด	4.49	0.14	มากที่สุด	4.30	0.63	มาก	4.44	0.22	มาก	4.45	0.44	มาก

จากตาราง 16 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา ปรากฏผลดังนี้

ครูและผู้แทนสถานประกอบการสาขาวิชาช่างยนต์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านความร่วมมือ และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ครูและผู้แทนสถานประกอบการสาขาวิชาช่างกลโรงงาน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ

ครูและผู้แทนสถานประกอบการสาขาวิชาการตลาด มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ

ครูและผู้แทนสถานประกอบการสาขาวิชาการโรงแรม มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ

ครูและผู้แทนสถานประกอบการสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ครูและผู้แทนสถานประกอบการสาขาวิชาอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	5	6.80	1.36	10.70***	.000
	ภายในกลุ่ม	175	22.25	.12		
	รวม	180	29.06			
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	5	3.74	.75	4.20***	.001
	ภายในกลุ่ม	175	31.21	.17		
	รวม	180	34.96			
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	5.08	1.01	4.47***	.001
	ภายในกลุ่ม	175	39.76	.22		
	รวม	180	44.85			
4. ด้านความร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	5	5.13	1.02	5.50***	.000
	ภายในกลุ่ม	175	32.65	.18		
	รวม	180	37.78			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	5.03	1.00	6.48***	.000
	ภายในกลุ่ม	175	27.17	.15		
	รวม	180	32.20			

*** $p \leq .001$

จากตาราง 17 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กรณีพบความแตกต่างผู้วิจัยใช้วิธีการ ของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังตาราง 18-21

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
 วิทยาลัยของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามสาขาวิชา

การดำเนินงาน ด้านการจัดการ (สาขาวิชา)	\bar{X}	สาขาวิชา					
		ช่างยนต์	ช่างกล โรงงาน	การตลาด	การ โรงแรม	อาหารฯ	อื่น ๆ
ช่างยนต์	4.04		-0.47***	-0.45***	-0.26***	-0.40***	-0.41***
ช่างกลโรงงาน	4.51			0.02	0.21	0.07	0.06
การตลาด	4.49				0.19	0.05	0.04
การโรงแรม	4.30					-0.14	-0.15
อาหารฯ	4.44						-0.01
อื่น ๆ	4.45						

p*** ≤ .001

จากตาราง 18 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบวิทยาลัย
 เทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารจัดการ ครูและผู้แทนสถานประกอบการ ในสาขาวิชาช่างยนต์กับ
 สาขาวิชาช่างกลโรงงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สาขาวิชาช่างยนต์กับ
 สาขาวิชาการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สาขาวิชาช่างยนต์กับสาขาวิชา
 โรงแรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สาขาวิชาช่างยนต์กับสาขาวิชาอาหาร
 และโภชนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสาขาวิชาช่างยนต์กับ
 สาขาวิชาอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร จำแนกตามสาขาวิชา

การดำเนินงาน ด้านการบริหาร หลักสูตร (สาขาวิชา)	\bar{X}	สาขาวิชา					
		ช่างยนต์	ช่างกล โรงงาน	การตลาด	การ โรงแรม	อาหารฯ	อื่น ๆ
ช่างยนต์	4.10		-0.40***	-0.38	-0.16	-0.31	-0.35***
ช่างกลโรงงาน	4.50			0.02	0.24	0.09	0.05
การตลาด	4.48				0.22	0.07	0.03
การโรงแรม	4.26					-0.15	-0.19
อาหารฯ	4.41						-0.04
อื่น ๆ	4.45						

*** $p \leq .001$

จากตาราง 19 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย
เทคนิคพัทลุง ด้านการบริหารหลักสูตร ครูและผู้แทนสถานประกอบการ ในสาขาวิชาช่างยนต์กับ
สาขาวิชาช่างกลโรงงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสาขาวิชาช่างยนต์กับ
สาขาวิชาอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามสาขาวิชา

การดำเนินงาน ด้านการจัด การเรียนการสอน (สาขาวิชา)	\bar{X}	สาขาวิชา					
		ช่างยนต์	ช่างกล โรงงาน	การตลาด	การ โรงแรม	อาหารฯ	อื่น ๆ
ช่างยนต์	4.03		-0.46***	-0.41	-0.17	-0.41	-0.40***
ช่างกลโรงงาน	4.49			0.05	0.29	0.05	0.06
การตลาด	4.44				0.24	0.00	0.01
การโรงแรม	4.20					-0.24	-0.23
อาหารฯ	4.44						0.01
อื่น ๆ	4.43						

*** $p \leq .001$

จากตาราง 20 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ
วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูและผู้แทนสถานประกอบการ ในสาขาวิชา
ช่างยนต์กับสาขาวิชาช่างกลโรงงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสาขาวิชา
ช่างยนต์กับสาขาวิชาอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านความร่วมมือ จำแนกตามสาขาวิชา

การดำเนินงาน ด้านความร่วมมือ (สาขาวิชา)	\bar{X}	สาขาวิชา					
		ช่างยนต์	ช่างกล โรงงาน	การตลาด	การ โรงแรม	อาหารฯ	อื่น ๆ
ช่างยนต์	4.05		-0.47***	-0.48	-0.35	-0.42	-0.42***
ช่างกลโรงงาน	4.52			-0.01	0.12	0.05	0.05
การตลาด	4.53				0.13	0.06	0.06
การโรงแรม	4.40					-0.07	-0.07
อาหารฯ	4.47						0.00
อื่น ๆ	4.47						

*** $p \leq .001$

จากตาราง 21 พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย
เทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูและผู้แทนสถานประกอบการ ในสาขาวิชาช่างยนต์กับ
สาขาวิชาช่างกลโรงงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสาขาวิชาช่างยนต์กับ
สาขาวิชาอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ตาราง 22 ความถี่ข้อเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ปัญหา	แนวทางแก้ปัญหา	ความถี่ (คน)
ด้านการบริหารจัดการ		
1. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่จริงจัง อาจบริหารไม่ทั่วถึงบ้างในบางส่วน	สถานศึกษาควรวางแผนกำหนด แผนงาน การดำเนินงาน ลงพื้นที่ไป ในแผนกวิชาและสถานประกอบการ	35
2. กำหนดแผนที่ไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน	สำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน และนำเสนอกรอบแนวคิดในการ บริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ	29
3. การจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับวัสดุ ไม่เพียงพอ	ประชุมหารือในการจัดสรรงบประมาณ กับฝ่ายบริหาร	24
4. การบริหารจัดการงบประมาณ ไม่เพียงพอ	ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ระยะยาว	21
5. ห้องเรียน/สถานที่ฝึกแออัด	แบ่งกลุ่มผู้เรียน	
6. นักศึกษาต้องการคำตอบแทนและ สวัสดิการ	ทำบันทึกข้อตกลงเรื่องคำตอบและ สวัสดิการให้ชัดเจนก่อนฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ	16
7. ข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน	จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็น ปัจจุบัน	9
ด้านการบริหารหลักสูตร		
1. หลักสูตรบางรายวิชาไม่สอดคล้อง กับลักษณะงานในสถาน ประกอบการ	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ประชุมหารือร่วมกันจัดทำหลักสูตร	44
2. รายวิชาติดตามตัวบางวิชาไม่ สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	ประชุมหารือเกี่ยวกับรายวิชาติดตามตัว เพื่อบูรณาการในรายวิชา	37
3. หลักสูตรบางวิชายังไม่ทันสมัย	ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐาน สมรรถนะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน	29

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางแก้ปัญหา	ความถี่ (คน)
4. ผู้เรียนมีความรู้ด้านทฤษฎีน้อย	ในการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	16
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1. เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	จัดทำแผนงบประมาณหรือโครงการในการจัดหาเครื่องมือให้เพียงพอกับผู้เรียน	52
2. สถานประกอบการในจังหวัดมีจำนวนน้อยที่มีสมรรถนะอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร	สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีกับจังหวัดอื่น ๆ	45
3. ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย มาเรียนสาย	ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	36
4. ผู้เรียนบางคนขาดวินัยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	สถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกันส่งเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์	31
5. ผู้เรียนยังขาดการประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ	สถานศึกษาควรจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมในการฝึกอาชีพ	23
6. ผู้เรียนใช้อุปกรณ์ไม่ชำนาญ	สถานศึกษาควรจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมในการฝึกอาชีพ	11
7. ผู้เรียนขาดความรู้ในการใช้ซอฟต์แวร์เพื่องานอาชีพ	สถานศึกษาควรจัดซื้อซอฟต์แวร์ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานอาชีพ	5
ด้านความร่วมมือ		
1. สถานประกอบการในจังหวัดมีขนาดเล็กและมีจำนวนน้อย	คัดเลือกผู้เรียนให้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างจังหวัด	48
2. การทำความร่วมมือยังมีน้อย	ร่วมกันคัดเลือกสถานประกอบการให้มากขึ้น และจัดทำบันทึกความร่วมมือ	42
3. การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินผล	สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูฝึกเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพ	33
4. ผู้เรียนมีทักษะไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ	สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมกันคัดเลือกผู้เรียนเข้าฝึกอาชีพ	24
5. ขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง	สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมบริการชุมชน	15

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางแก้ปัญหา	ความถี่ (คน)
6. ผู้เรียนไม่กล้าใช้เครื่องมือที่ทันสมัย	ควรมีการจัดฝึกอบรมการใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี	9
7. การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีข้อจำกัดหลายอย่าง	สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุกและวางแผนระยะยาว	4

จากตาราง 22 สามารถสรุปปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่จริงจังกิจการไม่ทั่วถึงบ้างในบางส่วน สถานศึกษาควรวางแผนกำหนดแผนงาน การดำเนินงาน ลงพื้นที่ไปในแผนกวิชาและสถานประกอบการ กำหนดแผนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควรสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน และนำเสนอกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับวัสดุไม่เพียงพอ ควรมีการประชุมหารือในการจัดสรรงบประมาณกับฝ่ายบริหาร การบริหารจัดการงบประมาณไม่เพียงพอ ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ระยะยาว ห้องเรียน/สถานที่ฝึกแออัด แบ่งกลุ่มผู้เรียน นักศึกษาต้องการคำตอบแทนและสวัสดิการ ทำบันทึกข้อตกลงเรื่องคำตอบและสวัสดิการให้ชัดเจนก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

ด้านการบริหารหลักสูตร หลักสูตรบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับลักษณะงานในสถานประกอบการ สถานศึกษาและสถานประกอบการประชุมหารือร่วมกันจัดทำหลักสูตร รายวิชาติดตามตัวบางวิชาไม่สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประชุมหารือเกี่ยวกับรายวิชาติดตามตัวเพื่อบูรณาการในรายวิชา หลักสูตรบางวิชายังไม่ทันสมัย ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้เรียนมีความรู้ด้านทฤษฎีน้อย ในการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ด้านการจัดการเรียนการสอน เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน จัดทำแผนงบประมาณหรือโครงการในการจัดหาเครื่องมือให้เพียงพอกับผู้เรียน สถานประกอบการในจังหวัดมีจำนวนน้อยที่มีสมรรถนะอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีกับจังหวัดอื่น ๆ ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย มาเรียนสาย ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ผู้เรียนบางคนขาดวินัยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกัน ผู้เรียนยังขาดการประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ ส่งเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนใช้อุปกรณ์ไม่ชำนาญ สถานศึกษาควรจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรม

ในการฝึกอาชีพ ผู้เรียนขาดความรู้ในการใช้ซอฟต์แวร์เพื่องานอาชีพ สถานศึกษาควรจัดซื้อซอฟต์แวร์ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานอาชีพ

ด้านความร่วมมือ สถานประกอบการในจังหวัดมีขนาดเล็กและมีจำนวนน้อย ควรคัดเลือกผู้เรียนให้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างจังหวัด การทำความร่วมมือยังมีน้อย ร่วมกันคัดเลือกสถานประกอบการให้มากขึ้น และจัดทำบันทึกความร่วมมือ การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินผล ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูฝึกเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพ ผู้เรียนมีทักษะไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมกันคัดเลือกผู้เรียนเข้าฝึกอาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมบริการชุมชน ผู้เรียนไม่กล้าใช้เครื่องมือที่ทันสมัย ควรมีการจัดฝึกอบรมการใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีข้อจำกัดหลายอย่าง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุกและวางแผนระยะยาว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน ทวิภาคี และสาขาวิชา 3) เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 125 คน และผู้แทนสถานประกอบการ จำนวน 56 คน จำนวนทั้งสิ้น 181 คน ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูและผู้แทนสถานประกอบการ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ขอขยายการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านความร่วมมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า t และความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ความถี่และสรุปเป็นความเรียง โดยข้อคำถามได้มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สภาพการดำเนินงานด้านความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.1 ด้านการบริหารจัดการโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาได้ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

และสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพพร้อมกับสถานประกอบการ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร

1.2 ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดเรียงลำดับความเหมาะสมของรายวิชาที่ลงทะเบียนเพื่อการฝึกอาชีพ สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรกับสถานประกอบการ และสถานศึกษามีคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานประกอบการมีการอบรมและให้ความรู้กับผู้เรียนในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์อย่างถูกวิธีก่อนการปฏิบัติงานเสมอ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการสำรวจความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตรงกัน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการแลกเปลี่ยนในการพัฒนาบุคลากรร่วมกันในแต่ละสาขาวิชา

1.4 ด้านความร่วมมือโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการลงนามความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการ สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการหารือแนวทางความร่วมมือกับสถานประกอบการ และสถานศึกษามีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับสถานประกอบการอย่างเหมาะสม ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้ระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา พบว่า

2.1 ครูและผู้แทนสถานประกอบการที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูและผู้แทนสถานประกอบการที่มีประสบการณ์ทำงานทวิภาคีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.3 ครูและผู้แทนสถานประกอบการที่สาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

3.1 ด้านการบริหารจัดการ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่จริงจังกิจอาจบริหารไม่ทั่วถึงบ้างในบางส่วน สถานศึกษาควรวางแผนกำหนดแผนงาน การดำเนินงาน ลงพื้นที่ไปในแผนกวิชาและสถานประกอบการ กำหนดแผนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควรสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน และนำเสนอกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับวัสดุไม่เพียงพอ ควรมีการประชุมหารือในการจัดสรรงบประมาณกับฝ่ายบริหาร การบริหารจัดการงบประมาณไม่เพียงพอ ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ระยะยาว ห้องเรียน/สถานที่ฝึกแออัด แบ่งกลุ่มผู้เรียน นักศึกษาต้องการค่าตอบแทนและสวัสดิการ ทำบันทึกข้อตกลงเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการให้ชัดเจนก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

3.2 ด้านการบริหารหลักสูตร หลักสูตรบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับลักษณะงานในสถานประกอบการ สถานศึกษาและสถานประกอบการประชุมหารือร่วมกันจัดทำหลักสูตร รายวิชา ติดตามตัวบางวิชาไม่สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประชุมหารือเกี่ยวกับรายวิชาติดตามตัวเพื่อบูรณาการในรายวิชา หลักสูตรบางวิชายังไม่ทันสมัย ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้เรียนมีความรู้ด้านทฤษฎีน้อย ในการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

3.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน จัดทำแผนงบประมาณหรือโครงการในการจัดหาเครื่องมือให้เพียงพอกับผู้เรียน สถานประกอบการในจังหวัดมีจำนวนน้อยที่มีสมรรถนะอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีกับจังหวัดอื่น ๆ ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย มาเรียนสาย ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ผู้เรียนบางคนขาดวินัยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกัน ผู้เรียนยังขาดการประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ ส่งเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนใช้อุปกรณ์ไม่ชำนาญ สถานศึกษาควรจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมในการฝึกอาชีพ ผู้เรียนขาดความรู้ในการใช้ซอฟต์แวร์เพื่องานอาชีพ สถานศึกษาควรจัดซื้อซอฟต์แวร์ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานอาชีพ

3.4 ด้านความร่วมมือ สถานประกอบการในจังหวัดมีขนาดเล็กและมีจำนวนน้อย ควรคัดเลือกผู้เรียนให้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างจังหวัด การทำความร่วมมือยังมีน้อย ร่วมกันคัดเลือกสถานประกอบการให้มากขึ้น และจัดทำบันทึกความร่วมมือ การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินผล ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูฝึกเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพ ผู้เรียนมีทักษะไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ สถานศึกษาและสถานประกอบการ

ควรร่วมกันคัดเลือกผู้เรียนเข้าฝึกอาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมบริการชุมชน ผู้เรียนไม่กล้าใช้เครื่องมือที่ทันสมัย ควรมีการจัดฝึกอบรมการใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีข้อจำกัดหลายอย่าง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุกและวางแผนระยะยาว

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายเพื่อสรุปให้ทราบถึงข้อเท็จจริง โดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิง สนับสนุน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง พบว่าสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีนโยบายเร่งด่วนในการยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเป็นหลักในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการที่มีศักยภาพเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาวดี ศิริปริดี (2559: 66-74) ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกา ไหวพริบ (2560: 103-105) ศึกษาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญลักษณ์ จีระออน (2563: 70-74) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษาวิทยาลัยพัฒนการธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ รินทลิก (2564: 64-69) ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาได้ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ และสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โดยการประชุมหารือร่วมกันกับสถานประกอบการ ในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนในสายอาชีพเพื่อรองรับตลาดแรงงาน ระหว่างเรียนผู้เรียนมีรายได้ สถานประกอบการสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ ครูและผู้แทนสถานประกอบการมีการติดตามการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาวดี ศิริปรีดี (2559: 66-74) ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกา ไหวพริบ (2560: 103-105) ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ จีระออน (2563: 70-74) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษาวิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดเรียงลำดับความเหมาะสมของรายวิชาที่ลงทะเบียนเพื่อการฝึกอาชีพ สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรกับสถานประกอบการ และสถานศึกษามีคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการเรียนการสอนรายวิชาชีพในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือกร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในสาขางานที่สอดคล้องสัมพันธ์กับลักษณะงานของสถานประกอบการ จึงต้องร่วมกันพิจารณาจัดทำรายละเอียดของรายวิชาทวิภาคีให้สอดคล้องกับลักษณะงาน เหมาะสมกับระดับหลักสูตร ตลอดจนสอดคล้องกับจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษารายวิชาของสาขาวิชาและสาขาวิชาตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย มั่นจันดา (2561: 87-93) ศึกษาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร เหล่าพิชิต (2562: 77) ศึกษาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของ

สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการการศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ จงจิตร จับใจนาย (2563: 181-184) ศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตาม มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานประกอบการมีการอบรมและให้ความรู้กับผู้เรียน ในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์อย่างถูกวิธีก่อนการปฏิบัติงานเสมอ สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการสำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ ในการวัดและประเมินผลตรงกัน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก สถานประกอบการมีการปฐมนิเทศ ผู้เรียน โดยมีการสอนงานและให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ แนะนำการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่าง ละเอียดย รวมถึงข้อควรระวังในการใช้ สถานศึกษามีความพร้อมในจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ ตามแผน งบประมาณ และมีการสร้างความเข้าใจในรายวิชาติดตามตัวของผู้เรียน สถานประกอบการมี การประเมินผลร่วมกับครูตามลักษณะงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย โดยมีการประเมินที่หลากหลาย ตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกา ไหวพริบ (2560: 103-105) ศึกษาการบริหาร การศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ จีระออน (2563: 70-74) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการ ธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกณฑ์การประเมิน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุระชัย ลาพิมพ์ (2563: 170-176) ศึกษาการพัฒนา แนวทางการจัดการระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิษณุ ผาดำ (2564: 74-76) ศึกษาแนวทางการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านความร่วมมือ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการลงนามความร่วมมือกัน อย่างเป็นทางการ สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการหารือแนวทางความร่วมมือกับสถานประกอบการ และสถานศึกษามีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับสถานประกอบการอย่างเหมาะสม ตามลำดับ ทั้งนี้จาก เนื่องจาก วิทยาลัยเทคนิคพิบูลย์ได้จัดทำโครงการลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการ

มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะในอาชีพและเทคโนโลยี วิทยาลัยฯ ได้จัดทำเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติให้กับผู้แทนสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย มั่นจันดา (2561: 87-93) ศึกษาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิตร จับใจนาย (2563: 181-184) ศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา

2.1 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการและด้านการบริหารหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านความร่วมมือ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศของครูและผู้แทนสถานประกอบการไม่เป็นปัจจุบัน และขาดความต่อเนื่องในการปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ครูและผู้แทนสถานประกอบการยังไม่ค่อยมีการแลกเปลี่ยนในการพัฒนาบุคลากรร่วมกันในแต่ละสาขาวิชา เนื่องมาจากครูมีภาระการสอนที่มากเกินไป สถานประกอบการในจังหวัดมีขนาดเล็กและมีการบริหารงานแบบครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาวดี ศิริปริดี (2559: 66-74) ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามสถานภาพที่แตกต่างกัน มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทวิภาคี พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทวิภาคี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและผู้แทนสถานประกอบการได้ร่วมประชุมหารือเกี่ยวกับแนวปฏิบัติและการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง โดยมีการร่วมกันจัดทำแผนการฝึกอาชีพ มีการนิเทศติดตามระหว่างฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สถานศึกษาสนับสนุนครูนิเทศก์ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อสารกับผู้เรียนระบบทวิภาคี รวมถึงการวัดและประเมินผลร่วมกันกับสถานประกอบการตามสภาพจริง ทำให้ครูและผู้แทนสถานประกอบการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาวดี ศิริปริดี (2559: 66-74) ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามสถานภาพที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ รินทลิก (2564: 64-69) ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของแต่ละสาขาวิชา มีข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็น การเปิดหลักสูตรทวิภาคี จำนวนผู้เรียน การลงนามความร่วมมือกับสถานประกอบการ ข้อตกลงเกี่ยวกับสวัสดิการที่สถานประกอบการจัดให้ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทน ที่พัก อาหารฟรี บริการรถรับ-ส่ง ชุดเครื่องแบบในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกา ไหวพริบ (2560: 103-105) ศึกษาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 วิทยาลัยเทคนิคพัทลุงส่งเสริมให้ทุกสาขานำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร เหล่าพิชิต (2562: 97-105) ศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

3.1 ด้านการบริหารจัดการ

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่จริงจังอาจบริหารไม่ทั่วถึงบ้างในบางส่วน สถานศึกษาควรวางแผนกำหนดแผนงาน การดำเนินงาน ลงพื้นที่ไปในแผนกวิชาและสถานประกอบการ กำหนดแผนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควรสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน และนำเสนอกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับวัสดุไม่เพียงพอ ควรมีการประชุมหารือในการจัดสรรงบประมาณกับฝ่ายบริหาร การบริหารจัดการงบประมาณไม่เพียงพอ ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ระยะยาว ห้องเรียน/สถานที่ฝึกแออัด แบ่งกลุ่มผู้เรียน นักศึกษาต้องการค่าตอบแทนและสวัสดิการ ทำบันทึกข้อตกลงเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการให้ชัดเจนก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้านการบริหารจัดการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ และขาดการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายไม่ว่าจะเป็นชุมชน สถานประกอบการ และภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ ชดช้อย (2560: 80-84) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียน วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

มีองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ปรับกระบวนการทัศน์ 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การเตรียมนักศึกษา 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) การบริหารจัดการ และ 6) เพิ่มผลผลิต

3.2 ด้านการบริหารหลักสูตร

หลักสูตรบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับลักษณะงานในสถานประกอบการ สถานศึกษา และสถานประกอบการประชุมหารือร่วมกันจัดทำหลักสูตร รายวิชาติดตามตัวบางวิชาไม่สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประชุมหารือเกี่ยวกับรายวิชาติดตามตัวเพื่อบูรณาการในรายวิชา หลักสูตรบางวิชายังไม่ทันสมัย ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้เรียนมีความรู้ด้าน ทฤษฎีน้อย ในการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้อาจ เนื่องจากสถานประกอบการไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน และขาดความต่อเนื่อง ในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย มั่นจันดา (2561: 66-67) ศึกษาการบริหาร การศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา พบว่า ด้านหลักสูตรการสอนในสถานประกอบการไม่สอดคล้องกับแผนฝึกอาชีพ แนวทางแก้ปัญหา คือ ก่อนที่นักเรียนนักศึกษาจะออกฝึกอาชีพควรมีการจัดทำแผนการฝึกก่อน ออกฝึกอาชีพและครูนิเทศติดตามผลตามแผนการฝึกอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร เหล่าพิชิต (2562: 97-105) ศึกษาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด สุรินทร์ พบว่า สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมด้านผู้เรียน สார்วจความต้องการในการจัดทำ หลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูฝึกในสถานประกอบการ ส่งเสริม การนิเทศออนไลน์ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างบุคคล ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ชูทอง (2562: 65-68) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก พบว่า ด้านการนำไปสู่การปฏิบัติ สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ขาดมาตรฐานการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและสอดคล้องตามสมรรถนะที่กำหนดตามหลักสูตร สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ธัญญลักษณ์ จีระออน (2563: 70-74) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี พบว่า สถานศึกษาควรปรับปรุง หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และทดสอบมาตรฐาน ตามหลักสูตรและตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่กำหนดระหว่างสถานศึกษาและ สถานประกอบการเพื่อเป็นตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงประสิทธิภาพของการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

3.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน จัดทำแผนงบประมาณหรือโครงการ ในการจัดหาเครื่องมือให้เพียงพอกับผู้เรียน สถานประกอบการในจังหวัดมีจำนวนน้อยที่มีสมรรถนะ อาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคีกับจังหวัดอื่น ๆ ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย มาเรียนสาย ครูควรมีการจัดการเรียนการสอน ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ผู้เรียนบางคนขาดวินัยในการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกัน ผู้เรียนยังขาดการประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ ส่งเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนใช้อุปกรณ์ไม่ชำนาญ สถานศึกษาควรจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมในการฝึกอาชีพ ผู้เรียนขาดความรู้ในการใช้ซอฟต์แวร์เพื่องานอาชีพ สถานศึกษาควรจัดซื้อซอฟต์แวร์ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษามีครุภัณฑ์ วัสดุฝึกไม่เพียงพอในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนออกฝึกอาชีพ ครูยังสอนรูปแบบเดิม ๆ ไม่น่าสนใจ ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ชูทอง (2562: 65-68) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก พบว่า คุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ ขาดการสนใจติดตามความทันสมัยและความก้าวหน้าทางวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ จึงไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านทักษะเชิงวิปัญญ ทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลใหม่จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้ไม่ดีเท่าที่ควร ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี จันทร์ชโล (2562: 112-115) ศึกษาการจัดการศึกษาในระบบฝึกทวิภาคีในยุค 4.0 ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาเน้นการเรียนที่สร้างนวัตกรรมในยุค 4.0 สร้างเจตยณ์นวัตกรรมให้นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการได้ ให้นักเรียนลงมือทำ นำองค์ความรู้ไปแก้ไขปัญหาในสถานประกอบการ ควรมีเทคโนโลยีในการดูแลนักเรียนฝึกงานผ่านระบบออนไลน์ จัดทำระบบออนไลน์ในการวัดและประเมินผลการฝึกงานจากการบันทึกลงในเล่มฝึกงาน และควรพัฒนาทักษะด้านช่างเทคนิคช่างทางด้านวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิตร จัปใจนาย (2563: 181-184) ศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

3.4 ด้านความร่วมมือ

สถานประกอบการในจังหวัดมีขนาดเล็กและมีจำนวนน้อย ควรคัดเลือกผู้เรียนให้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างจังหวัด การทำความร่วมมือยังมีน้อย ร่วมกันคัดเลือกสถานประกอบการให้มากขึ้น และจัดทำบันทึกความร่วมมือ การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินผล ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูฝึกเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพ ผู้เรียนมีทักษะไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมกันคัดเลือกผู้เรียนเข้าฝึกอาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมบริการชุมชน ผู้เรียนไม่กล้าใช้เครื่องมือที่ทันสมัย ควรมีการจัดฝึกอบรมการใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีข้อจำกัดหลายอย่าง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุก ทั้งนี้เนื่องจาก สถานประกอบการมีขนาดเล็กส่วนใหญ่เป็นธุรกิจครอบครัว ทำให้ขาดความร่วมมือเมื่อวิทยาลัยจัดประชุมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ชูทอง (2562: 65-68) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก พบว่า ด้านการติดตามการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบอยู่ในวงจำกัด ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ

ทวิภาคี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิตร จับใจนาย (2563: 181-184) ศึกษาการบริหารงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด เชียงราย พบว่า ด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษามีการประชุม แนวทางการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีก่อนส่งผู้เรียนออกฝึกอาชีพที่สถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะ ในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง มีดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการ เน้นการเรียนที่สร้างนวัตกรรมในยุค 4.0 ให้นักเรียนลงมือทำแล้วนำองค์ความรู้ ไปแก้ปัญหาในการทำงาน

1.2 จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ตามสถานภาพ ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี และสาขาวิชา พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความแตกต่างกันทุกด้าน จะสังเกตได้ว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ในสาขาวิชา ช่างกลโรงงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากความต้องการกำลังคนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถานประกอบการมีความต้องการนักศึกษาเป็นจำนวนมาก ผู้เรียนสาขาวิชา ช่างกลโรงงานออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพก่อนสาขาอื่นในช่วงปิดภาคเรียน โดยสถานประกอบการ มีสวัสดิการให้ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นค่าเครื่องแบบ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าเบี้ยเลี้ยง ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ระยะยาว สถานศึกษาและสถานประกอบการประชุมหารือ ร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้ทันสมัย จัดทำแผนงบประมาณหรือโครงการในการจัดหาเครื่องมือให้เพียงพอ กับผู้เรียน ร่วมกันคัดเลือกสถานประกอบการ และจัดทำบันทึกความร่วมมือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุก

1.3 ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนกำหนดแผนงาน ลงพื้นที่ ไปในแผนกวิชาและสถานประกอบการ สสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน ประชุมหารือใน การจัดสรรงบประมาณ ทำบันทึกข้อตกลงเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการให้กับผู้เรียน และมี การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

1.4 ด้านการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาและสถานประกอบการประชุมหารือร่วมกันจัดทำหลักสูตร ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และมีการจัดการหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น

1.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนงบประมาณหรือโครงการในการจัดหาเครื่องมือให้เพียงพอแก่ผู้เรียน จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมในการฝึกอาชีพ ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ส่งเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์

1.6 ด้านความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุกและวางแผนระยะยาว ร่วมกันคัดเลือกสถานประกอบการ และจัดทำบันทึกความร่วมมือ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูฝึกเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้นักวิจัยเกิดความหลากหลาย ต่อยอดองค์ความรู้ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักศึกษา นักวิชาการ และผู้ที่สนใจทั่วไป จึงเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยเชิงปริมาณ และพัฒนางานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- กฤติกา ไหวพริบ. (2560). **การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จงจิตร จับใจนาย. (2563). **การศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จรุณี แก้วเอี่ยม. (2555). **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จิตติมา อัครธิตพิงศ์. (2561). “**แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0**.” **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์**. 20(1), 99-107.
- ชนม์ชกรณ วรอินทร์. (2554). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชุตติพงษ์ สุกปาน. (2551). **การบริหารการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรงค์ ฤทธิเดช. (2553). **การพัฒนารูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวะจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: โอเอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ธัญญลักษณ์ จีระออน. (2563). **สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี**. การค้นคว้าอิสระครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธีรรุช ชมใจ. (2554). **การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2551). **นิตยย่อบริหาร**. เชียงใหม่: ออเรนจ์กรุ๊ป ดีไซน์.
- นภาพร เหล่าพิชิต. (2562). **การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์**. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุริยวิยาสาน.

- เบญจวรรณ ศรีคำนวล. (2560). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.” **วารสารวิจัยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. 10(2) พฤษภาคม-สิงหาคม, 2535-2548.
- พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุนทร. (2556). **ภาพลักษณ์ใหม่ของการอาชีวศึกษาในความร่วมมือ ภาคเอกชน: กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- พรศิริ สังข์ทอง. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์. (2554). **หลักการบริหารการศึกษา**. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ยุพาวดี ศิริปรีดี. (2559). **การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต อุดรธานี: วิทยาลัยสันตพล.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). **พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551**. เล่มที่ 125 ตอนที่ 43 ก, หน้า 1.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วชิรวิชัย ผาดำ. (2564). **แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- วิชัย มั่นจันดา. (2561). **การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิริพรรณ ชุมนุ. (2559). “การพัฒนาคู่มือการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของการอาชีวศึกษา.” **วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา**. 10(1), 19-34.
- ศุภณีนีเทศอาชีวศึกษาภาคเหนือ. (2555). **เอกสารวิชาการรายงานผลการนิเทศให้คำปรึกษาชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง**. เชียงใหม่: ศุภณีส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศุภณีนีเทศอาชีวศึกษาทวิภาคี. (2557). **แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2563). **แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สมบุรณ์ ชดช้อย. (2560). **แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียน วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. นครศรีธรรมราช: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- สมพร ชูทอง. (2562). “การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัย การอาชีวศึกษาคุณาภิเชกหนองจอก.” วารสารวิจัยและนวัตกรรม. 2(1) มกราคม-มิถุนายน, 10-20.
- สัมมา ธรนิธย์. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ชั่วฟ้าไฟ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). **การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2552). **ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2553). **แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐาน การอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2557). **หลักเกณฑ์การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ ความเป็นเลิศ พ.ศ. 2557**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี.
- _____. (2561). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนัก มาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ.
- _____. (2562). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา.
- _____. (2563). **มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อาชีวศึกษา ทวิภาคี สำนักความร่วมมือ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2566). **ประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาว่าด้วยนโยบายการปฏิบัติราชการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. (2551). **การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2562). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี: 18-19.
- _____. (2551). **การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี.
- _____. (2557). **การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง. (2566). **การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. พัทลุง: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง.
- _____. (2566). **การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี**. พัทลุง: วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- สุมาลี จันทรชลอ. (2562). “การจัดการศึกษาในระบบฝึกทวิภาคีในยุค 4.0.” **วารสารนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้**. 2(1), 12-27.
- สุเมธ รินทลิก. (2564). “การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.” **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 10(3), 39-53.
- สุระชัย ลาพิมพ์. (2563). **การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2551). **หลักการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันท์ งามสะอาด. (2555). **การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วยหลักการมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุศักดิ์ คงทน. (2556). **การพัฒนาระบบบริหารการศึกษาของโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ภายใต้กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพบก**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร.
- อรารณ สมบูรณ์. (2557). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณี ทองนพคุณ. (2558). **การศึกษายุทธศาสตร์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อัจฉรา โพธิยานนท์. (2555). **การบริหารจัดการระบบคุณภาพในสถานศึกษา**. การประชุมวิชาการบริหารการศึกษาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 34. วันที่ 10 มกราคม 2555. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ไอลดา คงพระบาท (2564). **ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- Dietz, W.H. (2001). “Preventing obesity in children and adolescents.” **Annul Rev Public Health**. 22, 337-353.
- Fossum, T. (1996). “A real-time object-oriented petri net implementation based on Scheme.” **International Workshop on Discrete Event Systems (Edinburgh, Scotland)**. August 1996, 320-325.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. New York: Minnisota University.

- Lehmann, W.L. (1997). "The Dual System of Vocational Training in Germany: Its Organization, Structure, Context and Current Debate: Germany." **Dissertation Abstract International**. 49(8), 4556-A.
- Shuler, R.S. (1997). "Technical and strategic human resource management effectiveness as determinants of firm performance." **Academy of Management Journal**. 40(1), 171-188.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จنگล บัวแก้ว ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การวัดและประเมินผลการศึกษา
2. นายฐิติปกรณ์ ภคโล ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
สถานที่ทำงาน สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคใต้ 1
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
3. นายเอกไชย นวลยัง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
สถานที่ทำงาน สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคใต้ 1
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ งานสนับสนุนพันธกิจอุดมศึกษา บัณฑิตศึกษา โทร. ๑๒๒๐

ที่ คคศ.

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.จงกล บัวแก้ว

ด้วย นางสาวอาทิตี บุญวงศ์ รหัส ๖๓๑๑๑๕๐๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะครุศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องที่นักศึกษาทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา ทั้งนี้ ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นานนเรศ อากาศสุวรรณ)

รองอธิการบดี วิทยาเขตราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๗/๒๕๕๓

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณฐิติปกรณ์ ภคโล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวอาทิมิ บุญวงศ์ รหัส ๖๓G๑๘๐๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาคนดังกล่าว พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนเรศ อากาศสุวรรณ)

รองอธิการบดี รักษาราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐๘ ๑๘๘๘ ๑๖๕๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educate@skru.ac.th

ที่ อว ๐๖๓๓๓.๐๗/๒๕๕๒

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเอกชัย นวลยัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวอาทนี บุญวงศ์ รหัส ๖๓๖๑๘๐๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรธม คงช่วย เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาคนดังกล่าว พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนงใจ อวคาสวรรณ)

รองอธิการบดี รักษาการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐๘ ๑๘๙๘ ๑๖๕๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educate@skru.ac.th

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม
การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
สำหรับครูของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง และผู้แทนสถานประกอบการ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน ทวิภาคี และสาขาวิชา
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้แทนสถานประกอบการเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
3. โปรดพิจารณาเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถามด้านต่าง ๆ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สถานภาพ
 - ครู
 - ผู้แทนสถานประกอบการ
2. ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5 ปีขึ้นไป
3. สาขาวิชา
 - ช่างยนต์
 - ช่างกลโรงงาน
 - การตลาด
 - การโรงแรม
 - อาหารและโภชนาการ
 - สาขาวิชาอื่น ๆ

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ระดับของการดำเนินงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านการบริหารจัดการ					
1. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนด ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
2. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร					
3. สถานศึกษาและสถานประกอบการ นำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งใน ระยะสั้น และระยะยาว					
4. สถานศึกษาและสถานประกอบการ นำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและใช้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
5. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ					
6. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดสรร และบริหารจัดการด้านงบประมาณ					
7. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ให้เหมาะกับการฝึกอาชีพ					
8. สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพ					
9. สถานศึกษาได้ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ					
10. สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ					

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ระดับของการดำเนินงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านการบริหารหลักสูตร					
11. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการประชุม ร่วมกันระหว่างครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ ในการจัดทำหลักสูตรในสาขาที่เปิดสอน					
12. สถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะรายวิชา โดย ปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ					
13. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการศึกษา และสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำ หลักสูตรไปใช้					
14. สถานศึกษามีการจัดเรียงลำดับความเหมาะสมของ รายวิชาที่ลงทะเบียนเพื่อการฝึกอาชีพ					
15. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก สะดวกในการจัดทำหลักสูตรกับสถานประกอบการ					
16. สถานศึกษามีคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียน การสอน					
17. สถานศึกษามีการให้คำปรึกษาสถานประกอบการ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้					
18. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปรับปรุง การใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับอาชีพในปัจจุบัน					
19. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำ หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน					
20. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการพัฒนา หลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน					
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
21. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการสำรวจ ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี					

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ระดับของการดำเนินงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
22. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนด เนื้อหาและมีการจัดทำแผนการเรียน					
23. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และ แผนการฝึกอาชีพสอดคล้องกับสมรรถนะรายวิชา					
24. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการใช้ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนและฝึก อาชีพ					
25. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการ แลกเปลี่ยนในการพัฒนาบุคลากรร่วมกันใน แต่ละสาขาวิชา					
26. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการประชุม เพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานร่วมกัน					
27. สถานศึกษาจัดให้มีการจัดการเรียนการสอน ในการออกฝึกอาชีพไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียนต่อ หลักสูตร					
28. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการกำหนด กฎระเบียบร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติทุกฝ่าย					
29. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการประชุม สัมมนาในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
30. สถานประกอบการมีการอบรมและให้ความรู้กับ ผู้เรียนในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์อย่างถูกวิธี ก่อนการปฏิบัติงานเสมอ					
31. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมการจัด ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในารวัดผล และประเมินผลตรงกัน					
32. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีเครื่องมือวัด และประเมินผลที่หลากหลาย ครอบคลุมในรายวิชา เรียนและรายวิชาฝึกอาชีพในสถานประกอบการ					
33. นักเรียน นักศึกษามีการใช้นวัตกรรมในการจัดทำ โครงการหรือโครงการวิชาชีพ หรือการจัดกิจกรรม ในสถานประกอบการ					

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ระดับของการดำเนินงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
34. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการนำผล การจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อ พัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
35. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการนำผล การประเมินในแต่ละภาคเรียนมาประชุมเพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาการประเมินผลในครั้งต่อไป					
ด้านความร่วมมือ					
36. สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการหาหรือแนวทาง ความร่วมมือกับสถานประกอบการ					
37. สถานศึกษาสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับความร่วมมือกับ สถานประกอบการ					
38. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการลงนาม ความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการ					
39. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมใน การประชุมพิเศษและจัดสัมมนา					
40. สถานศึกษามีการขยายและสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับสถานประกอบการ					
41. สถานศึกษามีการเยี่ยมชมสถานประกอบการอย่าง ต่อเนื่อง					
42. สถานศึกษามีความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง					
43. สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียน ระบบทวิภาคีในแต่ละสาขาวิชา					
44. สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้ระบบ ฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน					
45. สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการฝึกอาชีพ					
46. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์การฝึกอาชีพเพียงพอ เหมาะสม					

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	ระดับของการดำเนินงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
47. สถานศึกษาและสถานประกอบการเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาใช้เครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย					
48. สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะ เทคนิค การปฏิบัติงาน อย่างเป็นลำดับขั้น					
49. สถานศึกษาประสานสถานประกอบการในการจัดครูฝึกที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน ผลการฝึกอาชีพ					
50. สถานศึกษามีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับสถานประกอบการอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

คำชี้แจง โปรดให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่อไปนี้ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ด้านการบริหารจัดการ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการอย่างไร

ปัญหา

.....

แนวทางการแก้ปัญหา

.....

2. ด้านการบริหารหลักสูตร

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรอย่างไร

ปัญหา

.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

ปัญหา

.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

4. ด้านความร่วมมือ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาด้านความร่วมมืออย่างไร

ปัญหา

.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไป	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
1.	สถานภาพ ☐ ครู ☐ ผู้แทนสถานประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	ประสบการณ์ทำงานทวิภาคี ☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 5 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	สาขาวิชา ☐ ช่างยนต์ ☐ ช่างกลโรงงาน ☐ การตลาด ☐ การโรงแรม ☐ อาหารและโภชนาการ ☐ สาขาวิชาอื่น ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ						
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมี การวางแผนในการพัฒนาบุคลากร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ นำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ใน การจัดการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ นำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และใช้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษา และสถาน ประกอบการ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
6.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการจัดสรร และบริหาร จัดการด้านงบประมาณ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ให้เหมาะกับการฝึก อาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
7.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ให้เหมาะกับการฝึก อาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็น ปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	สถานศึกษาได้ทำสัญญาการฝึกอาชีพ ระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถาน ประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 2 ด้านการบริหารหลักสูตร						
11.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการประชุมร่วมกันระหว่างครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการในการ จัดทำหลักสูตรในสาขาที่เปิดสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12.	สถานศึกษามีการกำหนดสมรรถนะ รายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือ พัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสถานประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการศึกษาและสร้างความเข้าใจกับ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
14.	สถานศึกษามีการจัดเรียงลำดับ ความเหมาะสมของรายวิชาที่ ลงทะเบียนเพื่อการฝึกอาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและ อำนวยความสะดวกในการจัดทำ หลักสูตรกับสถานประกอบการ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
16.	สถานศึกษามีคู่มือการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียน การสอน	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
17.	สถานศึกษามีการให้คำปรึกษาสถาน ประกอบการเกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการปรับปรุงการใช้หลักสูตรให้ เหมาะสมกับอาชีพในปัจจุบัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้น สมรรถนะของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอน						
21.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการสำรวจความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันกำหนดเนื้อหาและมีการจัดทำ แผนการเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	สถานศึกษามีการจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้และแผนการฝึกอาชีพ สอดคล้องกับสมรรถนะรายวิชา	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
24.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียน การสอนและฝึกอาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
25.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการแลกเปลี่ยนในการพัฒนาบุคลากร ร่วมกันในแต่ละสาขาวิชา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการประชุมเพื่อวางแผนใน การปฏิบัติงานร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27.	สถานศึกษาจัดให้มีการจัดการเรียน การสอนในการออกฝึกอาชีพ ไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียนต่อหลักสูตร	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
28.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกันเพื่อ เป็นแนวทางปฏิบัติทุกฝ่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการประชุมสัมมนาในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30.	สถานประกอบการมีการอบรมและ ให้ความรู้กับผู้เรียนในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์อย่างถูกวิธีก่อนการปฏิบัติงาน เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจในการวัดผลและ ประเมินผลตรงกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ หลากหลาย ครอบคลุมในรายวิชา เรียนและรายวิชาฝึกอาชีพใน สถานประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
33.	นักเรียน นักศึกษามีการใช้นวัตกรรมใน การจัดทำโครงการหรือโครงการ วิชาชีพ หรือการจัดกิจกรรมในสถาน ประกอบการ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
34.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมี การนำผลการจัดการเรียนการสอนมา ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อพัฒนา สมรรถนะผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านความร่วมมือ						
35.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการนำผลการประเมินในแต่ละ ภาคเรียนมาประชุมเพื่อปรับปรุงและ พัฒนาการประเมินผลในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36.	สถานศึกษาเห็นความสำคัญใน การหาหรือแนวทางความร่วมมือกับ สถานประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37.	สถานศึกษาสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับ ความร่วมมือกับสถานประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการลงนามความร่วมมือกันอย่าง เป็นทางการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการปฐมนิเทศและ จัดสัมมนา	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
40.	สถานศึกษามีการขยายและสร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับสถาน ประกอบการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41.	สถานศึกษามีการเยี่ยมชมสถาน ประกอบการอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
42.	สถานศึกษามีความร่วมมือใน การจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43.	สถานประกอบการมีส่วนร่วมใน การคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ในแต่ละสาขาวิชา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ใช้ระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมต่อการฝึกอาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
46.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุ และ อุปกรณ์การฝึกอาชีพเพียงพอ เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
47.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาใช้ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48.	สถานศึกษาและสถานประกอบการ จัดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะ เทคนิคการปฏิบัติงาน อย่างเป็นลำดับขั้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49.	สถานศึกษาประสานสถานประกอบการ ในการจัดครูฝึกที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
50.	สถานศึกษามีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้กับสถานประกอบการอย่าง เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 25 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ข้อที่	ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ						
1.	ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	แนวทางการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 2 ด้านการบริหารหลักสูตร						
2.	ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	แนวทางการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอน						
3.	ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	แนวทางการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านความร่วมมือ						
4.	ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	แนวทางการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 26 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ค่าความเชื่อมั่น
สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	0.96
1 ด้านการบริหารจัดการ	0.95
2 ด้านการบริหารหลักสูตร	0.95
3 ด้านการจัดการเรียนการสอน	0.94
4 ด้านความร่วมมือ	0.97

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.96

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม = 30 ชุด

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 50 ข้อ = 4 ด้าน

